

Τ.Ε.Ι ΗΠΕΙΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΣΥΒΟΤΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

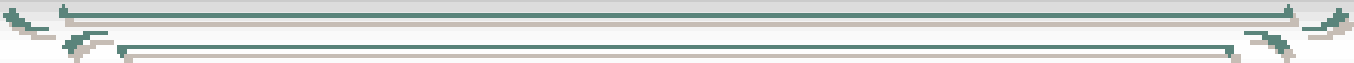
ΘΕΜΑ: Δήμος Συβότων. Επιπτώσεις του Τουρισμού στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον. Σχεδιασμός. Πολιτικές προστασίας και διαχείρισης.

Φοιτήτρια: Δέσποινα Χ. Γόγολου.
Καθηγήτρια: Ελένη Παγκρατίου.

Ηγουμενίτσα 2004

*Αφιερωμένη
στην οικογένειά μου και
στον σύντροφό μου*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να απευθύνω τις θερμές ευχαριστίες μου, στα άτομα εκείνα που συνέβαλαν κατά μεγάλο βαθμό για την διεκπεραίωση της Πτυχιακής αυτής Διατριβής.

- Στην κ. Παγκρατίου Ελένη, Καθηγήτρια Εφαρμογών Τ.Ε.Ι Ηπείρου Ηγ/τσας, τόσο για τη βοήθειά της καθ' όλη την διάρκεια της προετοιμασίας της εργασίας, το προσφερόμενο υλικό, όσο και για τις προτάσεις της σχετικά με τις κατευθύνσεις που θα ακολουθήσω.
- Στον κ. Κίσσα Λάμπρο, Διεύθυνση Πολεοδομίας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσπρωτίας, για τις πληροφορίες που μου παρείχε καθώς και τον δανεισμό πραγματοποιούμενης μελέτης για τον Δήμο Συβότων σε μορφή CD.ROM.
- Στην κ. Κασσιανή Ανιφαντάκη, υπάλληλος Τμήματος Περιβάλλοντος Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως Θεσπρωτίας, για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τον Δήμο Συβότων καθώς και για τον δανεισμό διαφόρων μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί.
- Στους κατοίκους του Δήμου Συβότων που εμπλέκονται σε τουριστικές δραστηριότητες, (ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων δωματίων / διαμερισμάτων, εστιατορίων, καταστημάτων τουριστικών ειδών και τουριστικών γραφείων), για την προθυμία τους να απαντήσουν στις ερωτήσεις μου για την περιοχή.
- Στην κ. Αναστασία Στολάκη, Πολιτικό Επιστήμονα, Υπεύθυνη Προγραμματισμού & Ανάπτυξης Δήμου Συβότων, τόσο για την παροχή έντυπου πληροφοριακού και φωτογραφικού υλικού, όσο και για την προθυμία της για συζήτηση.
- Στην υπεύθυνη της βιβλιοθήκης του Τ.Ε.Ι Ηπείρου Ηγουμενίτσας, για την προσφερόμενη βοήθειά της, στην προσπάθεια εύρεσης κάποιων πηγών – βιβλίων.
- Στους υπαλλήλους ξενοδοχείου Nilson και Άγιος Νικόλαος, για την παραχώρηση έντυπου φωτογραφικού υλικού και άλλων πληροφοριών.
- Στους υπαλλήλους της Α.Κ.Ε.Π (Αναπτυξιακή Κοινωνική Επιχείρηση Πέρδικας), για τον δανεισμό τουριστικών περιοδικών της Ηπείρου και της Θεσπρωτίας.
- Στην οικογένειά μου και τον σύντροφό μου, για την ψυχολογική υποστήριξη και περαιτέρω βοήθεια που μου παρείχαν, καθ' όλη τη διάρκεια διεκπεραίωσης της εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	1
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	2
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

1.1 Ο Δήμος Συβότων	7
1.1.1 Δ. Δ Συβότων	8
1.1.2 Δ. Δ Πλαταριάς	9
1.1.3 Δ. Δ Αργυρότοπου – Πολυνερίου	9
1.1.4 Δ. Δ Φασκομηλιάς - Σκορπιόνας	10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

2.1 Γεωμορφολογία	12
2.2 Κλιματολογικές Συνθήκες	12
2.3 Χλωρίδα – Πανίδα	13
2.3.1 Βλάστηση – Χλωρίδα	13
2.3.2 Πανίδα	13
2.4 Τοπία - Αξιοθέατα	14
2.5 Παραλίες	16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

3.1 Ιστορία	19
3.2 Μνημεία	19
3.2.1 Προϊστορικά	19
3.2.2 Αρχαιολογικά Μνημεία και χώροι	20
3.2.3 Βυζαντινά & νεότερα	21
3.3 Αγροτικός χώρος	22
3.4 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις	23
3.5 Παράδοση / Τοπικά Χειροποίητα Προϊόντα	25
3.6 Μουσεία	25
3.7 Τέχνες	25
3.8 Τοπική Κουζίνα	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

4.1	Πληθυσμός – Δημογραφική Δομή	26
4.2	Απασχόληση – Οικονομική Δομή (Σημασία διαφόρων τομέων δραστηριότητας)	28
4.2.1	Πρωτογενής Τομέας	30
4.2.2	Δευτερογενής Τομέας	31
4.2.3	Τριτογενής Τομέας	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

5.1	Κοινωνικές Υποδομές	33
5.1.1	Εκπαίδευση	33
5.1.2	Υγεία - Πρόνοια	33
5.1.3	Υπηρεσίες – Κοινωνικές Εξυπηρετήσεις	34
5.2	Τεχνικές Υποδομές	34
5.2.1	Υποδομές Μεταφορών – Οδικό Δίκτυο	34
5.2.2	Ύδρευση	35
5.2.3	Ηλεκτροδότηση	35
5.2.4	Τηλεπικοινωνίες	36
5.2.5	Αποχέτευση	36
5.2.6	Απορρίμματα	36
5.3	Μονοπάτια για πεζοπορία	36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΙΑΜΟΝΗ – ΔΙΑΤΡΟΦΗ

6.1	Τουριστικά καταλύματα - Δυναμικότητα	38
6.1.1	Τουριστικά καταλύματα – Δυναμικότητα (Ξενοδοχεία και διαμερίσματα ανά οικισμό και κατηγορία)	38
6.2	Ίδρυση μονάδων τουρ/κών καταλυμάτων - Διάρκεια ετήσιας λειτουργίας	40
6.3	Διοργάνωση συνεδρίων και εκθέσεων	44
6.4	Τουριστικές Κατασκηνώσεις (Camping)	44
6.5	Ποιότητα - Τιμές	45
6.6	Εστιατόρια	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΡΟΣΦΟΡΑ – ΑΘΛΗΣΗ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ – ΔΙΑΣΚΕΛΑΣΗ

7.1	Άθληση – Σπορ – Ψυχαγωγία	46
7.2	Διασκέδαση	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

8.1	Θετικές Επιπτώσεις	48
8.2	Αρνητικές Επιπτώσεις	48
8.2.1	Ρύπανση εδάφους – παραλίων	49
8.2.2	Η φέρουσα ικανότητα	50
8.2.3	Οικιστική ανάπτυξη	51
8.2.4	Έλλειψη νερού	54
8.2.5	Χώροι στάθμευσης	54
8.2.6	Ηχορύπανση	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ – ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ & ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

9.1	Πλεονεκτήματα	55
9.2	Αδυναμίες	56
9.3	Απειλές	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

10.1	Η ανάγκη μιας γενικής στρατηγικής για την τουριστική ανάπτυξη	58
10.2	Προτεινόμενες δράσεις για την τουριστική ανάπτυξη	58
10.3	Η ανάγκη ευαισθητοποίησης του πληθυσμού	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

11.1	Εμπλεκόμενοι παράγοντες στην διαμάχη τουρισμού - περιβάλλοντος	63
11.1.1	Δημόσιες Αρχές	63
11.1.2	Μη κυβερνητικές οργανώσεις	63
11.2	Πρόγραμμα 'EDEN' (Συμβολή του στην αντιμετώπιση προβλημάτων)	64
11.2.1	Συνοπτική παρουσίαση προβλημάτων	64
11.2.2	Η Σύσταση Τοπικής Συμβουλευτικής Επιτροπής (Στόχοι της Τ.Σ.Ε)	65
11.3	Διαμόρφωση Σεναρίων	67

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	69
---------------------	----

ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	71
-----------------------------	----

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Δήμος Συβότων είναι μία περιοχή η οποία απλώνεται κατά μήκος της θάλασσας. Το γεγονός αυτό αποτελεί ένα στοιχείο το οποίο ευνοεί την ανάπτυξη του τουριστικού φαινομένου. Αυτό και μόνο όμως δεν αρκεί. Προκειμένου ο τουρισμός να αναπτύσσεται όλο και ποιο πολύ, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη κάποιων άλλων πρόσθετων παραγόντων.

Πρωταρχικός στόχος λοιπόν της πτυχιακής εργασίας, ήταν να γνωρίσουμε την περιοχή του Δήμου και τους διάφορους πόρους που διαθέτει, έτσι ώστε να καταλάβουμε τους μηχανισμούς της και να καθορίσουμε τα σημεία εκείνα τα οποία αποτελούν πλεονέκτημα για την περιοχή αλλά και εκείνα όπου επηρεάζουν και πρόκειται να επηρεάσουν αρνητικά την πορεία της ανάπτυξής της.

Το περιβάλλον μιας περιοχής, (φυσικό και δομημένο), αποτελεί έναν παράγοντα από τον οποίο εξαρτάται η ελκυστικότητά της τουριστικά και επηρεάζει τον βαθμό ανάπτυξής της.

Από την άλλη πλευρά όμως η τουριστική δραστηριότητα δρα εις βάρος του περιβάλλοντος και το αλλοιώνει, με αποτέλεσμα αν δεν ληφθούν κάποια μέτρα προστασίας, η περιοχή να έχει ένα υποβαθμισμένο περιβάλλον, που σημαίνει στη συνέχεια μία μειωμένη ανάπτυξη.

Έτσι λοιπόν ο περαιτέρω στόχος ήταν να δούμε πώς η τουριστική ανάπτυξη αυτής της περιοχής, που αποτελεί απόρροια όλων αυτών των πόρων που διαθέτει έχει επηρεάσει το περιβάλλον της αρνητικά. Αφού αναφέρθηκαν οι επιπτώσεις που επιφέρει ο τουρισμός στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, προτάθηκαν κάποια μέτρα δράσης για την αντιμετώπιση και διαχείρισή τους, έτσι ώστε το περιβάλλον να μην αποτελεί παράγοντα μη ανάπτυξης της περιοχής.

Τέλος, αναλύθηκε ο ρόλος των πολιτικών προστασίας και διαχείρισης του περιβάλλοντος και των προβλημάτων αυτών γενικότερα, και εξετάστηκε το πρόγραμμα “ EDEN ” καθώς και το πώς αυτό έχει συμβάλλει στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών αυτών επιπτώσεων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συγκέντρωση του υλικού, απαραίτητου για την κάλυψη του συγκεκριμένου θέματος πτυχιακής εργασίας δεν παρουσίασε κάποια ιδιαίτερη δυσκολία. Η προθυμία των μελών διαφόρων φορέων της περιοχής, κατάλληλων για την ενημέρωσή μου σχετικά με το θέμα, καθώς και των κατοίκων του Δήμου ήταν μεγάλη.

Αφού συγκεντρώθηκε το απαραίτητο υλικό και ελέγχθηκε η σχετικότητα των πληροφοριών με το θέμα, έγινε κάποιος συσχετισμός των στοιχείων με αντίστοιχα από άλλες πηγές. Το περιεχόμενο των στοιχείων αυτών ήταν έγκυρο καθώς προερχόταν από μελέτες και έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί και έχουν εγκριθεί. Τέλος έγινε η οργάνωση και η ομαδοποίηση των πληροφοριών σύμφωνα με το περιεχόμενό τους και η προσαρμογή τους σε κεφάλαια και ενότητες.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την κάλυψη του θέματος της συγκεκριμένης εργασίας, προέρχονται από την πρωτογενή έρευνα (προσωπική συνέντευξη τόσο με απλούς κατοίκους του Δήμου και ιδιοκτήτες τουριστικών και επισιτιστικών επιχειρήσεων, όσο και με τοπικούς φορείς της περιοχής), καθώς και από τη δευτερογενή (βιβλιοθήκες, έρευνες Ευρωπαϊκής Ένωσης, τουριστικά περιοδικά). Η δυνατότητα πρόσβασης στις διαθέσιμες αυτές πηγές που υπήρχαν, ήταν αρκετά εύκολη, και με την ικανοποιητική βοήθεια και καθοδήγηση της κ. Ελένης Παγκρατίου πραγματοποίησα την διεκπεραίωσή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

1.1 Ο ΔΗΜΟΣ ΣΥΒΟΤΩΝ

Ο Δήμος Συβότων βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του Νομού Θεσπρωτίας, ο οποίος βρίσκεται στο βορειοδυτικό άκρο της Ηπείρου. Εκτείνεται στις πεδινές και λοφώδεις περιοχές γύρω στους όρμους της Πλαταριάς και των Συβότων.

Ο νομός Θεσπρωτίας (εικ.1), με έκταση 1525 τετρ. χλμ και πληθυσμό 44.188 κατοίκους, βρέχεται στα δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος και συνορεύει με την Αλβανία, τον νομό Ιωαννίνων και το νομό Πρέβεζας.

Πρωτεύουσα του νομού είναι η Ηγουμενίτσα, το μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας στη ΒΔ Ελλάδα, στον μυχό του ομώνυμου κόλπου.

Ο Δήμος Συβότων (εικ.2), ανήκει στο Νομό Θεσπρωτίας και ευρύτερα στην Περιφέρεια Ηπείρου. Είναι νεοσύστατος Δήμος και αποτελείται από τα εξής Δημοτικά Διαμερίσματα: Πλαταριάς, Αργυρότοπου, Φασκομηλιάς, Συβότων, και τους οικισμούς Πολυνερίου και Σκορπιώνας. Έδρα αυτού του δήμου επιλέχθηκε η Πλαταριά. Τα Δημοτικά αυτά Διαμερίσματα σε επίπεδο Νομού είναι από τα μεγαλύτερα και μάλιστα τα πιο αναπτυσσόμενα.

Εικ. 1 Νομός Θεσπρωτίας

Εικ. 2 Δήμος Συβότων

1.1.1 Δ. Δ Συβότων

Τα Σύβοτα (εικ.3) είναι ένα σύγχρονο ειδυλλιακό παραθαλάσσιο χωριό στο Νομό Θεσπρωτίας. Ονομάστηκαν έτσι και είναι γνωστά από την ναυμαχία των Συβότων το 433 π.χ μεταξύ Κερκυραίων και Κορινθίων. Αυτό που κάνει το χωριό μοναδικό, είναι το πλήθος των μικρών κολπίσκων που βρίσκονται γύρω του. Ο συνδυασμός του πρασίνου των κατάφυτων από ελιές, κυπαρίσσια και πλατάνια λόφων, και του κρυστάλλινου γαλάζιου της θάλασσας, δένουν αρμονικά και δίνουν ένα γοητευτικό τοπίο. Το χωριό απέχει 24 χλμ από την πρωτεύουσα του Νομού , την Ηγουμενίτσα και 450 χλμ από την Αθήνα οδικώς.

Εικ. 3 Σύβοτα

1.1.2 Δ. Δ Πλαταριάς

Η Πλαταριά (εικ.4) , έδρα του Δήμου Συβότων, βρίσκεται στα παράλια ανάμεσα στα ακρωτήρια Αγιονήσι και Χοιρονήσι και μεταξύ των λιμένων Ηγουμενίτσας και Συβότων. Στη θέση της σημερινής Πλαταριάς, λέγεται ότι προϋπήρξε η Αρχαία Καλαμίνη ή Καλαμωνία του Στέφανου Βυζαντίου και η Αλμίνη του Πτολεμαίου. Είναι ένας οικισμός με σύγχρονη ρυμοτομία και φυσικές ομορφιές. Στον όρμο της υπάρχουν πλαζ, μαρίνα υποδοχής σκαφών αναψυχής και χώροι πρασίνου. Σπάνια η φύση έχει προικίσει μία περιοχή με τόσες φυσικές ομορφιές, γι' αυτό άλλωστε η περιοχή αναγνωρίστηκε ως περιοχή « Ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ».

Εικ.4 Πλαταριά

1.1.3 Δ. Δ Αργυρότοπου – Πολυνερίου

Σε απόσταση 18 χλμ από την Ηγουμενίτσα, στην Εθνική οδό Ηγουμενίτσας – Αθηνών, δεξιά από τον όρμο της Πλαταριάς βρίσκονται δύο πολύ όμορφα χωριά, ο Αργυρότοπος και στο ψήλωμα το Πολυνέρι, (εικ.5,6). Ο Αργυρότοπος έχει 370 κατοίκους και υψόμετρο 60 m, ενώ το Πολυνέρι με 350 κατοίκους έχει 300 m υψόμετρο. Οι δύο περιοχές έχουν θαυμάσια ηλιοφάνεια και επιβλητική θέα προς τον κάμπο και τον όρμο της Πλαταριάς.

Εικ. 5 Αργυρότοπος

Εικ.6 Πολυνέρι (μέσα από το κάστρο)

1.1.4 Δ. Δ Φασκομηλιάς – Σκορπιώνας

Άλλες δύο περιοχές που ανήκουν στο Δήμο Συβότων είναι οι οικισμοί Φασκομηλιάς και Σκορπιώνας (εικ.7). Απέχουν 14 χλμ από την Ηγουμενίτσα, 2 χλμ από την Πλαταριά και 14 χλμ από τα Σύβοτα. Είναι δύο οικισμοί όπου οι κάτοικοί της αριθμούνται γύρω στους 700 μόνιμους. Τέλος στο Δήμο Συβότων ανήκει και το εγκαταλελειμμένο χωριό Βραχωνάς, όπου έχουν εντοπιστεί τείχη προϊστορικής Ακρόπολης της εποχής του Χαλκού.

Εικ. 7 Φασκομηλιά - Σκορπιώνα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

2.1 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Ο Δήμος Συβότων είναι παραθαλάσσια περιοχή με τέσσερα μεγάλα νησιά και δύο μικρότερα. Το παραλιακό τμήμα του, από την Πλαταριά μέχρι τα Σύβοτα, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λόγω των αξιόλογων φυσικών του σχηματισμών (φιόρδ). Μεγάλο μέρος της έκτασης είναι ημιορεινό και ορεινό (Αργυρότοπος, Πολυνέρι). Ο μεγαλύτερος ορεινός όγκος είναι ο Βραχονάς (636 m) και ακολουθούν η Τρίγανη (Σκορπιώνα), η Κρέσα και η Βελανιδιά. Στην περιοχή υπάρχει επίσης και ο κάμπος της Πλαταριάς, ο οποίος διασχίζεται από το μικρό ποτάμι 'Μύλος' και το στραγγιστικό ποτάμι 'Στρούγκα'. Όλη αυτή η περιοχή είναι ζώνη γεωργικής γης. Στο Δήμο υπάρχουν επίσης και πολλά αυλάκια, κατασκευασμένα από τους κατοίκους του.

Το βασικότερο μητρικό πέτρωμα της περιοχής, αποτελεί ο ασβεστόλιθος με καταθέσεις φλύσχη για το μεγαλύτερο τμήμα. Στις περιοχές που συναντάμε πετρώματα φλύσχη, τα εδάφη είναι ηπιότερων κλίσεων και μεγαλύτερου βάθους.

2.2 ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Το κλίμα στα παράλια του Νομού Θεσπρωτίας όπως και στο Δήμο Συβότων είναι ήπιο μεσογειακό. Όσο όμως απομακρυνόμαστε από τη θάλασσα γίνεται δριμύτερο και αποκτά ηπειρωτικό χαρακτήρα.

Οι θερμοκρασίες τον χειμώνα είναι ήπιες, με μικρή συχνότητα καθόδου κάτω από 0°C ενώ η μέση ελάχιστη κατέρχεται τον Ιανουάριο στους 5,1 °C. Το καλοκαίρι η μέση μέγιστη θερμοκρασία ανέρχεται, τον Ιούλιο σε 32°C και τον Αύγουστο 34°C με μικρή πιθανότητα καύσωνα.

Αντιθέτως η σχετική υγρασία παρουσιάζεται αυξημένη ακόμη και κατά τους θερινούς μήνες. Η μέση υγρασία είναι υψηλή και φθάνει το 71%.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του κλίματος, είναι οι καταιγίδες οι οποίες συμβαίνουν με συχνότητα πολύ μεγαλύτερη από άλλες περιοχές της Ελλάδας. Οι χιονοπτώσεις κρίνονται αμελητέες στην περιοχή. Ο μέσος αριθμός ημερών χιονιού είναι μόλις 0,3, ο μικρότερος δηλαδή αριθμός ημερών χιονιού στην Ήπειρο μετά την περιοχή της Πρέβεζας.

2.3 ΧΛΩΡΙΔΑ – ΠΑΝΙΔΑ

2.3.1 Βλάστηση – Χλωρίδα

Τα δάση καλύπτουν μικρή έκταση του εδάφους του νομού, μόνο 127 τετραγωνικά χιλιόμετρα 8,4% . Στο ήπιο κλίμα του νομού με τις πολλές χαρακτηριστικές βροχές και στο εύφορο έδαφος, οφείλεται η πυκνότερη βλάστηση με τη μεγάλη ποικιλία σε χρώμα καθώς εναλλάσσονται τα πλατάνια με τις ελιές και τα πεύκα, (τουλάχιστον 3.000 στρέμματα αναδασωμένα με πεύκα στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Συβότων), δίνοντας στο τοπίο το μοναδικό χαρακτήρα του. Οι καλλιεργημένες εκτάσεις κυρίως με ελιές, (περίπου 1.100.000 ελαιόδεντρα), αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των δενδροειδών καλλιεργειών του νομού. Σημαντικός είναι και ο αριθμός στον οποίο συναντάμε τις μηλιές, τις πορτοκαλιές, τις αχλαδιές, τις αμυγδαλιές, τις καρυδιές, ροδακινιές, λεμονιές ενώ μικρότερος είναι ο αριθμός των καστανιών, των βερικοκιών και των κερασιών. Στα περισσότερα μέρη οι ελιές φυτρώνουν πλάι στη θάλασσα και φθάνουν ψηλά στις κορυφές των βουνών. Η πυκνότερη βλάστησή του με την μεγάλη ποικιλία σε χρώμα και είδος, οφείλεται στο ήπιο κλίμα του νομού και στο υψηλό για τα Ελληνικά μέτρα , ποσοστό υγρασίας, λόγω των συχνών βροχοπτώσεων.

Στις χαμηλότερες περιοχές του Νομού καθώς και στο Δήμο Συβότων, υπάρχουν διάσπαρτοι θάμνοι με μικρά δέντρα, (πουνάρια, γκορτσιές) καθώς και φρύγανα (θυμάρια, ηλιάνθεμα κτλ). Επικρατεί μεσογειακή διάπλαση Αρίας, *Quersion illicis* ⁽¹⁾. Στον θαλάσσιο κόσμο, η μεγάλη ποικιλία από φύκια και διάφορα φυτά, συνθέτουν το φυτοπλακτό της περιοχής.

2.3.2 Πανίδα

Η πανίδα δεν έχει μελετηθεί σε μεγάλο βάθος. Υπάρχουν βοοειδή, πρόβατα, κατσίκες, χοίροι, άλογα, γαϊδούρια, πουλερικά, κουνέλια, μέλισσες. Όσον αφορά τα « άγρια ζώα » που συναντούμε, είναι αλεπούδες, τσακάλια, κουνάβια, διάφορα τρωκτικά καθώς και ποικιλόθερμα, (σαύρες, χελώνες κτλ), έντομα, αράχνες κ.α. Στην πτηνοπανίδα κυριαρχούν πολλά είδη στρουθιόμορφων πουλιών (κοτσύφια, φλώρια, καρδερίνες, κορυδαλοί), κορακοειδή και γεράκια. Υπάρχουν επίσης λιγιστές πέρδικες.

Οι πιο σημαντικές τάξεις εντόμων όπως κολεόπτερα, υμενόπτερα, κολλέμβολα, δίπτερα και λεπιδόπτερα, αντιπροσωπεύονται ικανοποιητικά τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά.

(1) Τύπος Βαλκανικός & Ανατολικής Μεσογείου.

Η θαλάσσια πανίδα αποτελείται από διάφορα είδη ψαριών όπως τσιπούρες, σαρδέλες, κέφαλους και γόπες, μαλάκια όπως χταπόδια, καλαμάρια, σουπιές καθώς και μεγαλύτερα ψάρια που συχνάζουν σε ανοιχτές θάλασσες και έρχονται στη περιοχή μας για να αναπαραχθούν.

2.4 ΤΟΠΙΑ – ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Το φυσικό τοπίο του Δήμου, χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα μεγάλης οικολογικής αλλά και ιστορικής αξίας, ειδικότερα το παραλιακό τμήμα του από την Πλαταριά έως τα Σύβοτα. Τα Σύβοτα χαρακτηρίζονται από τους αξιόλογους φυσικούς της πόρους. Εξαιτίας της ύπαρξης πλούσιας και πυκνής βλάστησης στην περιοχή, η οποία περιλαμβάνει ελιές στο μεγαλύτερο ποσοστό της, κυπαρίσσια, πλατάνια και πεύκα, και του ευρύτερου οικοσυστήματος της παραθαλάσσιας περιοχής του Νομού, τα Σύβοτα θεωρούνται περιοχές έξοχου φυσικού κάλλους. Ένα στοιχείο όπου κάνει το χωριό των Συβότων μοναδικό, είναι τα καταπράσινα νησάκια και το πλήθος των μικρών κολπίσκων που βρίσκονται γύρω του. Μάλιστα ο Άγιος Νικόλαος και το Μαύρο Όρος απέναντι από το λιμάνι, είναι νησιά τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση το 1982, καθώς επίσης και το νησί Μπέλα Βράκα.

Όλο το μήκος του Δήμου βρέχεται από τα γαλαζοπράσινα νερά του Ιονίου Πελάγους, δημιουργώντας πολλές παραλίες με άμμο, εντυπωσιακούς μικρούς κόλπους και σπηλιές (εικ.8).

Εικ. 8 Η σπηλιά στο νησί των Συβότων Μαύρο Όρος

Αξιόλογο επίσης, θεωρείται το ανεξερεύνητο σπήλαιο με υπέροχους σταλακτίτες και σταλαγμίτες που υπάρχει στο Πολυνέρι (εικ.9, 10), κάτω ακριβώς από την Αρχαία Βυζαντινή Ακρόπολη. Υπάρχουν ενδείξεις ότι το σπήλαιο φθάνει μέχρι τον Βραχονά.

Σπήλαιο Πολυνερίου

Εικ. 9

Εικ. 10

Τέλος, ένα άλλο στοιχείο φυσικής ομορφιάς είναι οι πολυάριθμοι κολπίσκοι στα Σύβοτα όπου μπορεί κάποιος να τους εξερευνήσει με καϊκι (εικ.11).

Εικ. 11

Νησάκια στα Σύβοτα

2.5 ΠΑΡΑΛΙΕΣ

Σύβοτα

Η ύπαρξη πολλών μικρών νησιών γύρω από την περιοχή των Συβότων έχει σαν αποτέλεσμα να έχει πάρα πολλές και όμορφες παραλίες. Μερικές από αυτές είναι οι: Μέγα Άμμος (με βοτσαλάκι και κρυστάλλινα γαλαζοπράσινα νερά), Μικρή Μέγα Άμμος (με βοτσαλάκι), Ζάβια (αμμώδης), Πισίνα (με βοτσαλάκι), Γαλλικός Μώλος (με χαρακτηριστικό βοτσαλάκι και καθαρά νερά), Μπέλλα Βράκα, Ζέρη (ιδανική για οικογένειες με ρηχά νερά και βοτσαλάκι), Δεή και Ουρά (εικ.12 - 16). Οι παραλίες Ζέρι, Δεή και Ουρά είναι παραλίες ήσυχες όπου δεν συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός τουριστών και ντόπιων. Αντίθετα, παραλίες πιο ανεπτυγμένες όπου προσελκύουν πλήθος τουριστών αλλά και κατοίκων του Δήμου Συβότων θεωρούνται οι Μέγα Άμμος, Ζάβια, Μικρή Άμμος και Γαλλικός Μώλος. Είναι παραλίες οργανωμένες με ξαπλώστρες, ομπρέλες εστιατόρια και προσφέρουν την δυνατότητα ενασχόλησης με τα θαλάσσια σπορ.

Όσον αφορά την δυνατότητα πρόσβασης στις παραλίες, εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις στις οποίες φθάνει κανείς με χωματόδρομο (Μπέλα Βράκα, Δεή), οι υπόλοιπες έχουν καλή πρόσβαση, καθώς οι δρόμοι που οδηγούν σ' αυτές είναι ασφαλτοστρωμένοι.

Υπάρχουν δε και παραλίες όπου μοναδικό μέσο μεταφοράς αποτελεί το σκάφος όπως η παραλία "Πισίνα", η οποία βρίσκεται στο νησάκι Μαυρονόρος και είναι μία παραλία που τα νερά της μοιάζουν σαν μία φυσική πισίνα.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΒΟΤΩΝ

Εικ. 12
Μέγα Άμμος

Εικ. 13
Μέγα Ντράφι

Εικ. 14 Πισίνα

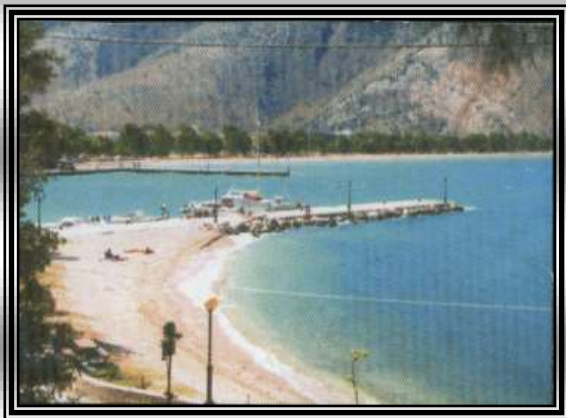
Εικ. 15 Ζάβια

Εικ. 16 Ζέρι

Ορισμένες από τις παραλίες που βρίσκονται στην περιοχή της Πλαταριάς του Δήμου Συβότων, είναι η παραλία της Πλαταριάς, ο Κόκκινος Βράχος, το Καλάμι, η Έξω Γάτα και οι παραλίες της Έλενας και Σούσης (εικ.17 - 20). Η παραλία της Πλαταριάς είναι μία αμμώδης παραλία και οργανωμένη με ξαπλώστρες και ομπρέλες, η οποία απλώνεται κατά μήκος της κομόπολης Πλαταριάς, στολισμένη από ευκάλυπτους και κατάλληλη για οικογένεια αφού υπάρχουν εστιατόρια και εν. δωμάτια δίπλα ακριβώς από την θάλασσα και τα νερά της είναι ρηχά. Ο Κόκκινος Βράχος είναι μία παραλία ερημική, με βαθύ νερά και βοτσαλάκι, όπως και η παραλία Έξω Γάτα ενώ το Καλάμι είναι μία παραλία με βαθύ νερά και λεπτό βότσαλο στη οποία υπάρχουν και κάποια εστιατόρια για να καλύπτουν τις ανάγκες σίτισης των επισκεπτών της. Η πρόσβαση σ' αυτές τις παραλίες γίνεται χωρίς ιδιαίτερο πρόβλημα.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΑΤΑΡΙΑΣ

Εικ. 17 Παραλία Πλαταριάς

Εικ. 18 Κόκκινος Βράχος

Εικ. 19 Καλάμι

Εικ. 20 Έξω Γάτα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

3.1 ΙΣΤΟΡΙΑ

Το αρχικό όνομα της περιοχής των Συβότων ήταν Μούρτος. Η προσφώνηση Μούρτος, ήταν συχνή και αρκετά διαδεδομένη σ' αυτή την περιοχή κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Δόθηκε σε τιμή Τούρκου αξιωματικού που είχε εγκατασταθεί στο χωριό, του Πασά Μούρτου – Τσάλη. Το 1800 ολόκληρη η Δυτική περιοχή της Ηπείρου, κατεχόταν εν ονόματι αυτού.

Μεταπολεμικώς, (1950), το χωριό ονομάζεται επίσημα Σύβοτα, από την περιβόητη Ναυμαχία Συβότων το 433 π.χ που έλαβε μέρος δίπλα από τα νησιά του. Η λέξη Σύβοτα σημαίνει πολύνησο, περιοχή δηλαδή που έχει « κοπάδι » από νησιά διότι πράγματι τα Σύβοτα ως περιοχή, αποτελείται από πολλά νησάκια τα οποία βρίσκονται δίπλα από την ακτή. Μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου από τον Τουρκικό ζυγό, 1912 -1913 οι πιο πολλοί Τούρκοι απεχώρησαν από το χωριό. Ένα ραγδαίο μεταναστευτικό ρεύμα προς το χωριό των Συβότων, επακολούθησε λόγω γονιμότητας του εδάφους του και του ήπιου κλίματός του. Αυτοί οι νέοι του χωριού ήρθαν κυρίως από τα ορεινά και άγονα χωριά του Σουλίου, από το νησί Κέρκυρα και Λευκίμη, από άλλα χωριά του Νομού Θεσπρωτίας, από Βορειοηπειρωτικά χωριά, ακόμη και από τη Θεσσαλία. Η κύρια απασχόληση των κατοίκων ήταν η γεωργό - κτηνοτροφία και ελαιοπαραγωγή. Βαθμιαία ο πληθυσμός του χωριού αυξήθηκε, η δε μέριμνα του Ελληνικού Κράτους προς τους κατοίκους της Κοινότητας ήταν παραδειγματική και γενναιόδωρη.

3.2 ΜΝΗΜΕΙΑ

3.2.1 Προϊστορικά

Στα δυτικά του εγκαταλελειμμένου παραδοσιακού οικισμού του Βραχονά, υπάρχουν τα ερείπια μικρής ακρόπολης των προϊστορικών χρόνων (εικ.21), η οποία αποτελεί ουσιαστικά το μοναδικό παράδειγμα οχυρωμένου προϊστορικού οικισμού, στον ευρύτερο Θεσπρωτικό χώρο.

Εικ. 21 Τείχη Προϊστορικής Ακρόπολης (Βραχωνάς).

3.2.2 Αρχαιολογικά μνημεία και χώροι.

Στην περιοχή του Πολυνερίου, μπορεί κανείς να δει τα ερείπια του Αρχαίου οικισμού και της Ακρόπολης, των μεσαιωνικών τοίχων αλλά και τμήματα του σύγχρονου οικισμού, που συνυπάρχουν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε συνολικά να συνθέτουν μία εικόνα ιστορικής συνέχειας.

Ο αρχαίος οικισμός, ο οποίος καταλάμβανε περίπου την θέση του σύγχρονου οικισμού του Πολυνερίου, βρίσκεται σε ύψωμα 300μ, σε φυσικά οχυρωμένη θέση, ελέγχοντας τον όρμο της Πλαταριάς.

Την περίοδο των ιστορικών χρόνων, ο βαθύς και κατάλληλος για προσόρμιση πλοίων κόλπος της Πλαταριάς, εξυπηρετούσε τους κατοίκους των οχυρωμένων οικισμών της ύστερα κλασσικής και ελληνοιστικής εποχής, στη Φασκομηλιά και στο Πολυνέρι, όπου σώζεται ο οχυρωμένος οικισμός της κλασσικής – προϊστορικής περιόδου. Μετά από μία μεγάλη περίοδο από την οποία απουσίαζαν οι αρχαιολογικές και ιστορικές μαρτυρίες για τη περιοχή, το κάστρο στο Πολυνέρι επισκευάζεται, ανακαινίζεται και ξαναχρησιμοποιείται κατά την βυζαντινή περίοδο, οπότε χτίζεται και η βυζαντινή ακρόπολη, η οποία σώζεται μέχρι σήμερα.

Η Αρχαία Ακρόπολη (εικ. 22, 23), περιβάλλεται από πολυγωνικό τείχος με προσεκτικά αρμολογημένους ογκόλιθους. Ο οχυρωμένος οικισμός ο οποίος έχει καταστραφεί σε μεγάλο βαθμό από νεότερα κτίσματα, χρονολογείται στο τέλος της κλασσικής περιόδου (4^{ος} αιώνας π.χ). Η ακριβής χρονολόγηση του μνημείου δεν είναι εφικτή λόγω των ελλιπών στοιχείων. Θα μπορούσε ωστόσο να χρονολογηθεί στους μεταγενέστερους της Ρωμαϊκής περιόδου χρόνους.

Εικ. 22

Εικ. 23

3.2.3 Βυζαντινά & Νεότερα

Όσον αφορά τα νεότερα μνημεία του Δήμου, ο οικισμός του Βραχωνά ο οποίος βρίσκεται σε ένα λόφο N. Α των Συβότων, αποτελείται από 50 περίπου ερειπωμένα σπίτια που χρονολογούνται από το 18^ο – 19^ο αιώνα, (εικ. 24, 25).

Ερείπια Παλαιών Σπιτιών Βραχωνά

Εικ. 24

Εικ. 25

3.3 ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Στα Σύβοτα αξιόλογο τοπίο αποτελούν οι απέραντοι καταπράσινοι ελαιώνες που απλώνονται, οι οποίοι φημίζονται για την καλή ποιότητα ελαιολάδου (εικ.26).

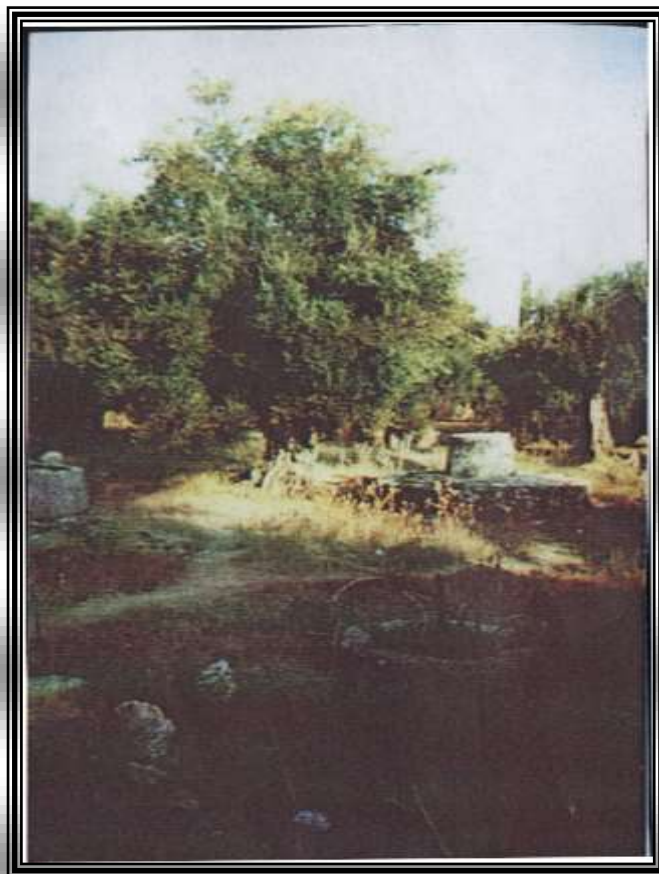

Εικ. 26 Το δάσος από ελιές μέσα στο χωριό των Συβότων

Ανάμεσα στους ελαιώνες υπάρχουν διάσπαρτα πέτρινα πηγάδια (εικ. 27). Κάτι άλλο που ομορφάζει την εικόνα του χωριού, είναι οι φράχτες ξιρολιθίας όπου υπάρχουν σε σπίτια παλιά αλλά και καινούργια. Αν και σιγά σιγά οι περισσότεροι κάτοικοι κατασκευάζουν καινούργιους τοίχους, περιφράξεις και καμάρες πέτρινες από πέτρες που παράγουν στα νταμάρια του χωριού, προσπαθούν όσο γίνεται να μην τους χαλάνε γιατί είναι κάτι που τους αρέσει. Κάτι άλλο που αναδεικνύει τον αγροτικό χαρακτήρα του χωριού, είναι οι αναρίθμητες στάνες που οι κάτοικοι έχουν δημιουργήσει, οι περισσότερες από τις οποίες βρίσκονται λίγα χιλιόμετρα έξω από το χωριό.

Τέλος στην περιοχή των Συβότων υπάρχει ένα λιοτρίβι το οποίο δεν λειτουργεί, διότι τα απόβλητα διέσχισαν ένα μέρος του χωριού και κατέληγαν στην θάλασσα, γεγονός το οποίο δημιούργησε πρόβλημα κατά την τουριστική περίοδο, συγκεκριμένα στην παραλία Ζάβια.

Εικ. 27
Πηγάδια στο χωριό των
Συβότων

3.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Αυτές αφορούν περισσότερο τοπικές εορτές οι οποίες διεξάγονται σε κάθε χωριό, τιμώντας τους Αγίους της περιοχής. Η σημαντικότερη είναι στις 26 Ιουλίου στην Πλαταριά, προς τιμήν της Αγίας Παρασκευής και στις 6 Αυγούστου η γιορτή της μεταμόρφωσης του Σωτήρος στη Φασκομηλιά, που προσελκύει πλήθος πιστών και επισκεπτών. Την χαρακτηρίζει ο παραδοσιακός τρόπος διεξαγωγής, με ηπειρωτικά συγκροτήματα και λαϊκά χωριάτικα εκθέματα και προϊόντα.

Στην περιοχή των Συβότων υπάρχει μία τοπική θρησκευτική γιορτή (πανηγύρι) κάθε χρόνο, την ημέρα της Αναλήψεως. Άλλες εκδηλώσεις στον Δήμο είναι: η Κοίμηση της Θεοτόκου στην Σκορπιώνα (15 Αυγούστου) , Κωνσταντίνου και Ελένης στο Πολυνέρι (21 Μαΐου) και Προφήτη Ηλία στην περιοχή του Βραχονά (20 Ιουλίου).

Οι εκδηλώσεις αυτές είναι μαζικής μορφής και αποτελούν την αστείρευτη πηγή δύναμης και τον συνδετικό κρίκο των ξενιτεμένων με την καταγωγή τους.

Πίνακας. 1 Εκδηλώσεις Δήμου Συβότων

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΓΙΟΡΤΗ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
Σύβοτα	Αναλήψεως	40 ημέρες μετά το Πάσχα
Πλαταριά	Αγία Παρασκευή	26 Ιουλίου
Φασκομηλιά	Μεταμόρφωση Σωτήρος	6 Αυγούστου
Σκορπιώνα	Κοίμηση Θεοτόκου	15 Αυγούστου
Πολυνέρι	Κων/νου και Ελένης	21 Μαΐου
Βραχωνάς	Προφήτη Ηλία	20 Ιουλίου

Εικ. 28

Πρώτο πανηγύρι στο υπό αναβίωση εγκαταλελειμμένο χωριό Βραχωνάς

3.5 ΠΑΡΑΔΟΣΗ / ΤΟΠΙΚΑ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Στον Δήμο Συβότων και συγκεκριμένα στην Πλαταριά υπάρχει ένα ταπητουργείο. Πέρα από αυτό όμως, αρκετές γυναίκες, μαθαίνοντας από τις προηγούμενες γενιές και θέλοντας να διατηρήσουν την παράδοση, κατασκευάζουν μόνες τους τάπητα, με τον γνωστό παραδοσιακό 'αργαλειό'.

3.6 ΜΟΥΣΕΙΑ

Στον Δήμο Συβότων δυστυχώς δεν υπάρχει κανένα μουσείο

3.7 ΤΕΧΝΕΣ

Οι κάτοικοι του Δήμου, πέρα από τις δραστηριότητες απασχόλησης που θα αναφερθούν στο επόμενο κεφάλαιο, ασχολούνται και με το πελέκημα πέτρας, την σιδηρουργική καθώς και την τεχνική της λιθοδομής.

3.8 ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Μαγειρικά σπεσιαλιτέ του Δήμου Συβότων είναι:

- Αστακό - μακαρονάδα.
- Καλαμαράκια στα κάρβουνα.
- Χταποδάκι κρασάτο.

Άλλες τοπικές γεύσεις είναι οι βρώσιμες ελιές, το μέλι, το τσίπουρο, το ντόπιο κρασί, η πολύ καλή ποιότητα ελαιολάδου καθώς επίσης και κάποια κτηνοτροφικά προϊόντα και ποιο συγκεκριμένα κρεατικά όπως χοιρινό, μοσχάρι, βοδινό, μοσχάρι και πρόβειο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

4.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΟΜΗ

Ο πληθυσμός του Δήμου Συβότων, σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ήταν 2.975, το μέγιστο που έχει καταγραφεί ποτέ στην περιοχή. Ο Δήμος παρουσιάζει την 3^η μέγιστη πληθυσμιακή αύξηση στο Νομό τις τελευταίες τρεις δεκαετίες μετά από τις περιοχές της Ηγουμενίτσας και της Πέρδικας.

Οι οικισμοί των Συβότων και της Πλαταριάς παρουσιάζουν μία μεγάλη πληθυσμιακή αύξηση κατά την περίοδο 1971 -2001 (πιν.2)

Πίνακας 2 Πληθυσμιακή μεταβολή

	Πληθυσμός				% Μεταβολή			
	1971	1981	1991	2001	1971-1981	1981-1991	1991-2001	1971-2001
Δ.Συβότων	2186	2196	2617	2975	0,5	19,2	13,7	36,1
Αργυρότοπος	485	401	526	516	-17,3	31,2	-1,9	6,4
Σόβοτα	560	575	756	879	2,7	31,5	16,3	57,0
Φασκομηλιά	649	579	577	628	-10,8	-0,4	8,8	-3,2
Πλαταριά	492	641	758	952	30,3	18,3	15,6	93,5

Πηγή: Πρόγραμμα “ EDEN”⁽²⁾

Οι μόνιμοι κάτοικοι στο Δήμο Συβότων κατά την χειμερινή περίοδο ανέρχονται στις 3.150, ενώ κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου ο συνολικός πληθυσμός φθάνει στις 10.000, συμπεριλαμβάνοντας τους τουρίστες, τους μόνιμους κατοίκους και τους κατοίκους που έχουν εξοχικά σπίτια στην περιοχή. Στον οικισμό των Συβότων κατά την διάρκεια της τουριστικής αιχμής (15 Ιουλίου – 22 Αυγούστου), ο πληθυσμός στο χωριό είναι τριπλάσιος του μόνιμου.

(2) Κέντρο Αναπτυξιακών Μελετών PRISMA, πρόγραμμα “ EDEN ”, Εξισορρόπηση Οικονομικής Ανάπτυξης και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού στον τομέα του τουρισμού σε αγροτικές περιοχές της Ευρώπης, Αθήνα, Σεπτέμβριος, 2001

Πίνακας 3. Διάρθρωση κατά φύλλο και ηλικία

ΗΛΙΚΙΑ	ΠΛΑΤΑΡΙΑ			ΑΡΓΥΡΟΤΟΠΟΣ			ΣΥΒΟΤΑ			ΦΑΣΚ/ΛΙΑ			ΣΥΝ.ΔΗΜ		
	ΑΡΡ	ΘΗΛ	ΣΥΝ	ΑΡΡ	ΘΗΛ	ΣΥΝ	ΑΡΡ	ΘΗΛ	ΣΥΝ	ΑΡΡ	ΘΗΛ	ΣΥΝ	ΑΡΡ	ΘΗΛ	ΣΥΝ
0-14	86	87	173	61	48	109	68	65	133	68	47	115	283	247	530
15-29	79	76	155	70	39	109	93	71	164	45	51	96	287	237	745
30-44	98	81	179	61	41	102	84	55	139	63	48	111	306	225	531
45-64	81	77	158	60	69	109	106	96	203	63	75	138	310	542	852
65+	41	52	93	34	43	77	51	67	118	58	59	117	184	221	405
ΣΥΝ	385	373	758	286	240	526	402	354	756	297	280	577	1370	1247	2617

Πηγή: (Μελέτη “ ΑΔΕΣ ”) ⁽³⁾

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του Δήμου Συβότων καλύπτεται από άτομα ηλικίας 45 -64 ετών ενώ το μικρότερο, από παιδιά ηλικίας 0 -14 ετών. Αρκετά μεγάλος είναι και ο αριθμός των εφήβων, ηλικίας από 15 – 29 ετών (πιν.3).

Πίνακας 4. Επίπεδο μόρφωσης πληθυσμού

	ΑΡΦ. ΑΤΟΜΩΝ	ΑΠΟΦ.Γ' ΒΑΘ/ΑΣ ΕΚΠ	ΑΠΟΦ.Β' ΒΑΘ/ΑΣ ΕΚΠ	ΑΠΟΦ.Α' ΒΑΘ/ΑΣ ΕΚΠ	ΑΠΟΦ. ΥΕ	ΟΧΙ ΣΤΟΙΧ. ΕΚΠ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ
ΠΛΑΤΑΡΙΑ	641	34	107	277	87	88	86
ΑΡΓ/ΤΟΠΟΣ	445	11	29	225	37	86	57
ΣΥΒΟΤΑ	671	17	63	321	79	95	96
ΦΑΣΚ/ΛΙΑ	498	7	44	248	51	64	85
ΣΥΝΟΛΟ	2.255	69	243	1.071	254	333	321

Πηγή: (Μελέτη “ ΑΔΕΣ ”)

Απ' ότι παρατηρείται, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το μικρότερο ποσοστό είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, (πίν.4).

(3) ΤΕΔΚΝ Ν. Θεσπρωτίας, Δήμος Συβότων, ΑΔΕΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΥΒΟΤΩΝ, Απρίλιος 2000.

4.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΟΜΗ (Σημασία διαφόρων τομέων δραστηριότητας)

Ο Δήμος Συβότων είναι μία κατεξοχήν τουριστική περιοχή, με υψηλή συμμετοχή του πρωτογενούς τομέα και χαμηλή του δευτερογενούς. Κύριος κλάδος της τοπικής οικονομίας, στις μεν παραθαλάσσιες περιοχές, Πλαταριά – Σύβοτα είναι ο τουρισμός, με τον οποίο ασχολείται μεγάλο μέρος του πληθυσμού, στις δε πεδινές – ημιορεινές, είναι η καλλιέργεια της ελιάς και η κτηνοτροφία.

Ο τομέας της μεταποίησης είναι ελάχιστα ανεπτυγμένος. Τελευταία έχουν γίνει ορισμένες επενδύσεις στην μεταποίηση αγροτικών προϊόντων (συσκευαστήρια, ψυγεία), και ιδιαίτερα των αλιευτικών προϊόντων. Αυξανόμενη είναι στην παραθαλάσσια ζώνη η ανάπτυξη του τουρισμού και ιδιαίτερα του παραθεριστικού. Γενικότερα, θεωρείται περιοχή με υψηλή δυνατότητα άντλησης εσόδων.

Η κατάσταση σε ό,τι αφορά την απασχόληση στο Δήμο Συβότων, μπορεί να χαρακτηριστεί ικανοποιητική. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία από τον Οικονομικά Ενεργό Πληθυσμό, 987, εργάζονται 904. ⁽⁴⁾

Με βάση στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, οι απασχολούμενοι μοιράζονται μεταξύ του πρωτογενούς τομέα, (βασικά της γεωργίας, κτηνοτροφίας) και του τριτογενούς τομέα, (υπηρεσίες, εμπόριο, τουρισμός).

Το ποσοστό των εργαζόμενων επί συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, ανέρχεται στο 91%. Από αυτό συμπεραίνουμε ότι η ανεργία ανέρχεται στο 9% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

(4) ΤΕΔΚΝ Ν. Θεσπρωτίας, Δήμος Συβότων, ΑΔΕΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΥΒΟΤΩΝ, Απρίλιος 2000, σελ 29.

Πίνακας 5. Βασικά προϊόντα τοπικής παραγωγής κατά σειρά οικονομικής σημασίας

	Ελιές	Κτηνοτροφικά	Τουριστικά προϊόντα	Φασκόμηλο	Αλιεία
Δ.Δ Πλαταριάς	2		1		3
Δ.Δ Αργυροτόπου	2	1			
Δ.Δ Συβότων	2		1		3
Δ.Δ Φασκομηλιάς	1	2		3	

Πηγή: (Μελέτη “ ΑΔΕΣ ”)

Πίνακας 6. Απασχολούμενοι ανά τομέα σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα στο Δ. Συβότων

Δ.Δ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΣΥΝ.
ΠΛΑΤΑΡΙΑ	71	67	107	245
ΑΡΓ/ΤΟΠΟΣ	63	43	48	154
ΣΥΒΟΤΑ	131	63	102	296
ΦΑΣΚ/ΛΙΑ	86	39	40	165
ΣΥΝ.	351	212	295	860

Πηγή: (Μελέτη “ ΑΔΕΣ ”)

Πίνακας 7. Οικονομικά ενεργά άτομα ανά δημοτικό διαμέρισμα.

Δ. Δ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΑΤΩ ΤΩΝ 25 ΕΤΩΝ
ΠΛΑΤΑΡΙΑ	285	46
ΑΡΓ/ΤΟΠΟΣ	183	23
ΣΥΒΟΤΑ	321	50
ΦΑΣΚΟΜΗΛΙΑ	198	28

Πηγή: (Μελέτη “ ΑΔΕΣ ”)

Σύμφωνα με τον (πίν. 6), που αφορά την απασχόληση των κατοίκων της περιοχής σε κάθε τομέα παραγωγής, φαίνεται ότι στο σύνολο των 860 που απασχολούνται , (ένα μικρό ποσοστό δεν έχει δηλώσει σε ποιον τομέα απασχολείται), οι 351 ασχολούνται με γεωργό - κτηνοτροφικές εργασίες και με την αλιεία, 212 απασχολούνται στο δευτερογενή τομέα, (μεταποίηση αγροτικών και αλιευτικών προϊόντων, βιοτεχνίες οικογενειακής μορφής) και 295 απασχολούνται στον τριτογενή τομέα, δηλαδή σε υπηρεσίες τουρισμό και εμπόριο.

4.2.1 Πρωτογενής Τομέας

Ο πρωτογενής τομέας, απορροφά τον κύριο όγκο της διαθέσιμης εργασίας. Οι παραγωγικές μονάδες που λειτουργούν στα πλαίσια του πρωτογενή τομέα, είναι οικογενειακού χαρακτήρα. Η απασχόληση, παρουσιάζει αυξητικές τάσεις και στον πρωτογενή τομέα αποτελεί το 40% περίπου των απασχολουμένων.

Η κύρια απασχόληση των κατοίκων του Δήμου Συβότων, είναι η καλλιέργεια της ελιάς και κατά δεύτερο λόγο η κτηνοτροφία, η αλιεία, η μελισσοκομία, καθώς επίσης και η συγκομιδή του φασκόμηλου, προϊόν το οποίο το βράζουν και το πίνουν ή το πουλάνε σε τουρίστες και κατοίκους του Δήμου και των γύρω περιοχών. Η απασχόληση νέων αγροτών με τη καλλιέργεια της ελιάς, προκάλεσε μία αύξηση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και συγκρότηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Στον κάμπο της Πλαταριάς, υπάρχουν 6.000 στρέμματα γης, που δεν είναι καλλιεργήσιμα λόγω αρδευτικού προβλήματος. Στα Σύβοτα και στην Φασκομηλιά υπάρχουν καλλιέργειες ελιάς, ενώ ελάχιστη κτηνοτροφία υπάρχει και στον Αργυρότοπο, στο Πολυνέρι και στα Σύβοτα.

Πίνακας. 8. Αριθμός στρεμμάτων καλλιεργήσιμης γης και βοσκότοποι.

Δ.Δ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΣΙΜΗ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ
ΠΛΑΤΑΡΙΑ	3.200	8.700
ΑΡΓΥΡΟΤΟΠΟΣ	3.800	12.500
ΣΥΒΟΤΑ	3.200	28.300
ΦΑΣΚΟΜΗΛΙΑ	3.500	5.800
ΣΥΝΟΛΟ	13.700	55.300

Πηγή: (Μελέτη “ ΑΔΕΣ ”)

Πίνακας. 9 Καλλιέργειες στο Δήμο Συβότων.

Δ.Δ	ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ	ΜΗΔΙΚΗ	ΕΣΠΕΡ/ΕΙΔΗ	ΕΛΙΕΣ	ΑΜΥΓ/ΛΙΕΣ
ΠΛΑΤΑΡΙΑ	30	340	26	1.550	32
ΑΡΓ/ΠΟΣ	55	700	21	2.274	3
ΣΥΒΟΤΑ	-	-	-	3.159	-
ΦΑΣΚ/ΛΙΑ	15	600	23	2.006	-
ΣΥΝΟΛΟ	100	1.640	70	8.989	35

Πηγή: (Πρόγραμμα “ EDEN ”)

Η διάρθρωση των καλλιεργειών όπως έχει, φαίνεται στον (πίν. 9), όπου την πρώτη θέση σε έκταση έχουν οι ελιές, η μηδική, το καλαμπόκι και τα εσπεριδοειδή.

Εικ. 29
Μία από τις ασχολίες των κατοίκων η αλιεία.

4.2.2 Δευτερογενής Τομέας.

Στον δευτερογενή τομέα, το ποσοστό των απασχολουμένων καλύπτει περίπου το 27%. Οι δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα, έχουν σαφείς διασυνδέσεις με εκείνες του πρωτογενή και χρησιμοποιούν ως πρώτη ύλη προϊόντα τα οποία προέρχονται από τον τομέα αυτόν. Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν κυρίως επεξεργασία αγροτικών προϊόντων.

Στον Δήμο λειτουργούν μικρές βιοτεχνικές μονάδες και συγκεκριμένα ένα τυροκομείο, ένα συσκευαστήριο κατεψυγμένων αλιευτικών προϊόντων και δύο βιοτεχνίες τσιμεντόλιθων. Στην Πλαταριά τρία ελαιοτριβεία και δύο αποστακτήρια τσίπουρου, στον Αργυρότοπο ένα ελαιοτριβείο, στα Σύβοτα ένα ελαιοτριβείο και δυο αποστακτήρια τσίπουρου, μία οικογενειακή επιχείρηση τυποποίησης βρώσιμων ελιών και δύο οικογενειακές επιχειρήσεις τυποποίησης μελιού στη Φασκομηλιά.

4.2.3 Τριτογενής Τομέας

Το 33% των απασχολουμένων, ανήκει στον τριτογενή τομέα, με μεγαλύτερο ποσοστό στην Πλαταριά, ακολουθούν τα Σύβοτα, ο Αργυρότοπος και τελευταία η Φασκομηλιά.

Η δραστηριότητα στον τριτογενή τομέα, αφορά κυρίως την ενασχόληση με ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, καταλύματα, εστιατόρια, καφετέριες, ενοικιάσεις αυτοκινήτων και σκαφών, καταστήματα λιανικής πώλησης, όπως ενδυμάτων, τροφίμων, τουριστικών ειδών κ.α.

Παρατηρείται λοιπόν, ότι ο κύριος όγκος διαθέσιμης εργασίας απορροφάται από τον πρωτογενή τομέα, ενασχόληση δηλαδή με αγροτικές δραστηριότητες, κτηνοτροφία αλιεία, καθώς επίσης και τον τριτογενή τομέα, ενασχόληση με τουριστικές δραστηριότητες. Ο δευτερογενής τομέας χαρακτηρίζεται από υποτονικότητα.

Ειδικά στον τουριστικό τομέα, οι δυνατότητες μπορούν και πρέπει να αποδειχθούν σημαντικές, αφού η περιοχή το επιτρέπει, λόγω κυρίως της θέσης της και της μέχρι τώρα αναπτυχθείσας τουριστικής κίνησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

5.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

5.1.1 Εκπαίδευση

Στο Δήμο Συβότων λειτουργούν 3 νηπιαγωγεία, 4 δημοτικά και 1 γυμνάσιο, (πίν.10).

Πίνακας 10. Κτιριακές Εγκαταστάσεις – Μαθητές

	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ
ΠΛΑΤΑΡΙΑ	1	26	1	117	1	100
ΑΡΓ/ΠΙΟΣ	-	-	1	8	-	-
ΣΥΒΟΤΑ	1	20	1	52	-	-
ΦΑΣΚ/ΛΙΑ	1	8	1	19	-	-

Πηγή: Μελέτη “ ΑΔΕΣ ”

5.1.2 Υγεία – Πρόνοια

Οι ανάγκες της ιατρικής περίθαλψης των δημοτών, καλύπτονται από το Αγροτικό Ιατρείο που λειτουργεί στην έδρα του δήμου, την Πλαταριά. Τα έκτακτα περιστατικά, εξυπηρετούνται από το Κέντρο Υγείας Ηγουμενίτσας και το Νοσοκομείο Φιλιατών.

Στα πλαίσια της αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών, στον τομέα της Α βάρθμιας περίθαλψης, προτείνεται η δημιουργία ενός πολυιατρείου στην έδρα του Δήμου, που θα καλύπτει τις ανάγκες του συνόλου των Δημοτών αλλά και του πλήθους των επισκεπτών – τουριστών.

5.1.3 Υπηρεσίες – Κοινωνικές εξυπηρετήσεις

Οι υπηρεσίες που υφίστανται στον Δήμο, είναι η Αστυνομία και ο Λιμενικός Σταθμός στα Σύβοτα. Σύμφωνα με τον δείκτη κοινωνικών εξυπηρετήσεων, οι βασικές υπηρεσίες της πολιτείας εντός του ΟΤΑ όπως η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ και άλλες, καλύπτονται σε μέτριο βαθμό.

Οι υπηρεσίες όπως πρόνοια, αθλητισμός, πολιτισμός κλπ, προς τους πολίτες χαρακτηρίζονται περιορισμένες. Είναι λοιπόν απαραίτητη, η ανάληψη από τον σύλλογο πολιτιστικών εκδηλώσεων (χορός, μουσική θέατρο), καθώς και η οργάνωση περισσότερων αθλητικών δραστηριοτήτων, για όλες τις ηλικίες και φύλα.

Πίνακας 11. Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμου Συβότων

Είδος υπηρεσίας	Δ. ΣΥΒΟΤΩΝ
Νοσοκομείο / Κέντρο Υγείας	ΌΧΙ
Βρεφοκομείο	ΌΧΙ
Επαγγελματική Κατάρτιση	ΌΧΙ
Λύκειο	ΌΧΙ
Γυμνάσιο	1
Δημοτικό Σχολείο	4
Παιδικός Σταθμός	3
Τράπεζες	1 μηχανή για ανάληψη / κατάθεση χρημάτων
Αθλητικές Εγκαταστάσεις	1 γήπεδο ποδοσφαίρου/2 γήπεδα τένις/1 γήπεδο μπάσκετ

Πηγή: (Μελέτη “ ΑΔΕΣ ”)

5.2 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

5.2.1 Υποδομές Μεταφορών – Οδικό Δίκτυο

Το κύριο οδικό δίκτυο του νέου δήμου γενικά βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Το συνολικό μήκος του, ανέρχεται σε 20 χλμ, από τα οποία τα 4 χλμ καταλαμβάνει η εθνική οδός, τα 12 χλμ η επαρχιακή οδός και τα 4 χλμ οι κοινοτικοί οδοί.

Από το κύριο οδικό δίκτυο είναι ασφαλτοστρωμένα τα 18 χλμ. Για την άμεση εξυπηρέτηση των κατοίκων, χρησιμοποιούνται λεωφορεία του ΚΤΕΛ Ηγουμενίτσας και διάφορα ΤΑΞΙ που εδρεύουν στα Δημοτικά Διαμερίσματα. Σε ό,τι αφορά τις μεταφορές αυτές, γίνονται με μικρά ΙΧ φορτηγά αυτοκίνητα, όπως και με ΔΧ μικρά και μεγάλα.

Αρκετοί κάτοικοι διαθέτουν ΙΧ μικρά φορτηγά (1 τόνου) για μεταφορά γεωργό - κτηνοτροφικών προϊόντων ή για επαγγελματικές ανάγκες άλλων ειδικοτήτων. Επίσης υπάρχουν αρκετά φορτηγά 2,5 τόνων, που μεταφέρουν διάφορα υλικά στους κατοίκους.

Παρόλο που το οδικό δίκτυο βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση, η συγκοινωνία στη περιοχή διεξάγεται με λεωφορεία του ΚΤΕΛ και χαρακτηρίζεται δαπανηρή αν ληφθεί υπόψη το μικρό δυναμικό που διακινείται με τα λεωφορεία των γραμμών. Το φαινόμενο αυτό, έχει σαν συνέπεια την μικρότερη συχνότητα διέλευσης λεωφορείων από την περιοχή, πράγμα που χαρακτηρίζει υπολειπόμενη τη συχνότητα της συγκοινωνίας.

Όσον αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές, η περιοχή του Δήμου συνδέεται με τους Παξούς και τους Αντίπαξους μέσω κάποιων μικρών σκαφών, που ανήκουν είτε σε γραφεία είτε σε απλούς ιδιοκτήτες, και εκτελούν συνεχή δρομολόγια κατά την καλοκαιρινή περίοδο.

5.2.2 Ύδρευση

Το δίκτυο υδρεύσεως του Δήμου, στηρίζεται κατά κύριο λόγο σε δύο κοινοτικές δεξαμενές που γεμίζουν με άντληση και τροφοδοτούν τις οικίες των κατοίκων. Υπάρχουν 650 παροχές νερού που καλύπτουν τις ανάγκες του Δήμου. Ωστόσο δεν θα πρέπει να αγνοήσουμε και τις γεωτρήσεις που έχουν κάνει αρκετοί κάτοικοι για άρδευση.

Δυστυχώς κατά την καλοκαιρινή περίοδο όπου η τουριστική κίνηση είναι αυξημένη, όπως και οι απαιτήσεις για νερό, δημιουργούνται προβλήματα σε αρκετά ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα γενικότερα, λόγω της συνεχής διακοπής παροχής νερού. Πρόβλημα το οποίο παρουσιάζεται και τους χειμερινούς μήνες, όχι όμως το ίδιο συχνά.

5.2.3 Ηλεκτροδότηση

Η περιοχή του Δήμου, είναι συνδεδεμένη άμεσα με το Εθνικό Δίκτυο της ΔΕΗ. Υπάρχει υποσταθμός στα Σύβοτα 20kV από τον οποίο τροφοδοτούνται όλες οι γειτνιάζουσες περιοχές. Στον Δήμο υπάρχουν 650 παροχές για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της.

5.2.4 Τηλεπικοινωνίες

Η περιοχή του Δήμου Συβότων, είναι συνδεδεμένη με το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο της χώρας. Η υποδομή του ΟΤΕ, συνίσταται στην ύπαρξη κομβικού κέντρου στην περιοχή της Ηγουμενίτσας. Το κομβικό κέντρο συνδέεται με τα τερματικά κέντρα της Πλαταριάς, των Συβότων καθώς και με το Μαργαρίτι. Τέλος υπάρχουν καρτοτηλέφωνα σε δημόσιους χώρους για την εξυπηρέτηση των κατοίκων.

5.2.5 Αποχέτευση

Στον Δήμο Συβότων, ορισμένες ξενοδοχειακές μονάδες, κυρίως μεγάλης δυναμικότητας έχουν φροντίσει για βιολογικό καθαρισμό ενώ τα υπόλοιπα διαθέτουν βόθρους στεγανούς τους οποίους αδειάζουν τακτικά. Τα λύματα απομακρύνονται από αυτά με βυτιοφόρα οχήματα, τα οποία τα μεταφέρουν σε περιοχή έξω από την Ηγουμενίτσα.

5.2.6 Απορρίμματα

Η διάθεση των απορριμμάτων και συγκεκριμένα ο τρόπος συλλογής, γίνεται με απορριμματοφόρο, από κάδους ή σακούλες και διατίθενται σε χώρους ανεξέλεγκτης απόρριψης.

5.3 ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΓΙΑ ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ

Στον Δήμο Συβότων, υπάρχει ένα μονοπάτι που προσφέρεται για πεζοπορία. Έχει προταθεί και έχει γίνει μελέτη από το πρόγραμμα TERRA – Coastlink, πρόγραμμα το οποίο έχει συμβάλει στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και αφορά την ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιων περιοχών, όπως επίσης έχει γίνει χαρτογράφηση και καταγραφή, από την Περιφέρεια Ηπείρου.⁽⁵⁾ Για την χρήση του, το πρόγραμμα “EDEN” έχει κυκλοφορήσει ειδικά έντυπα - φυλλάδια. Το μονοπάτι ξεκινάει από τα Σύβοτα και διαμέσου της περιοχής του Βραχωνά, καταλήγει στο χωριό Πολυνέρι.

(5) Κέντρο Αναπτυξιακών Μελετών PRISMA, πρόγραμμα ‘EDEN’, *Εξισορρόπηση Οικονομικής Ανάπτυξης και Περιβαλλοντικού σχεδιασμού στο τομέα του τουρισμού σε αγροτικές περιοχές της Ευρώπης*, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2001, σελ 9

Η διάρκειά του είναι 3-4 ώρες και το μήκος διαδρομής 8,5 km. Η διαδρομή ακολουθεί αγροτικούς δρόμους και μονοπάτια. Κατά μήκος του υπάρχουν θέσεις ξεκούρασης σε σημεία με όμορφη θέα. Για την χρήση, του υπάρχει ειδικό έντυπο και χάρτης. Τέλος, έχει γίνει πρόταση για σήμανση, ανάδειξη, καθαρισμό καθώς και για να τοποθετηθούν κιόσκια, από το πρόγραμμα 'LEADER +'.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

ΔΙΑΜΟΝΗ – ΔΙΑΤΡΟΦΗ

6.1 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ – ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ

6.1.1 (Ξενοδοχεία και διαμερίσματα ανά οικισμό και κατηγορία).

Ο Δήμος Συβότων, διαθέτει 192 τουριστικά καταλύματα και 3.203 συνολικά κλίνες, το οποίο υπολογίζεται πως είναι περίπου το 60% της συνολικής δυναμικότητας στο Νομό. Μεταξύ αυτών υπάρχουν 20 ξενοδοχεία, 158 μονάδες ενοικιαζόμενων δωματίων και 14 μονάδες ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων. Οι διαθέσιμες κλίνες των ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων αντιστοιχούν στο 65% του Νομού.

Τα υψηλής κατηγορίας ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα, έχουν σημαντική παρουσία στα Σύβοτα και καταλαμβάνουν μεγάλο μερίδιο του συνολικού αποθέματος του Νομού (60%). Τα Α κατηγορίας (4*) ξενοδοχεία στα Σύβοτα, αντιπροσωπεύουν το 41,6% του συνόλου του Νομού σε δεύτερης κατηγορίας κλίνες. Ομοίως, οι πρώτης κατηγορίας κλίνες που παρέχονται σε ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα, αποτελούν το 67,4% του συνόλου του Νομού.

Στο Δήμο Συβότων, υπάρχει σημαντικό μερίδιο κλινών, τόσο σε ξενοδοχεία όσο και σε ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα που ανήκουν στις κατηγορίες Γ ή χαμηλότερα, 46,8% και 66% επί του συνόλου στο Νομό αντίστοιχα.

Από τον (πίν.12), γίνεται φανερό ότι τα Σύβοτα κυριαρχούν στην προσφορά τουριστικού καταλύματος στο Δήμο, έχοντας το 96% των ξενοδοχειακών κλινών, ενώ η Πλαταριά που διαθέτει 1 ξενοδοχείο, παρέχει το υπόλοιπο 4% του Δήμου. Το ίδιο παρατηρείται και στα ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα, όπου το 71,8% των κλινών σε ενοικιαζόμενα δωμάτια και το 92,3% των κλινών σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα βρίσκονται στα Σύβοτα.

Πίνακας 12. Κατανομή ξενοδοχείων ανά οικισμό και κατηγορία στο Δήμο Συβότων

		Κατηγορία						Σύνολο
		Πολυτελείας	Α	Β	Γ	Δ	Ε	
Σύβοτα	Μονάδες	-	2	5	8	2	2	19
	Δωμάτια	-	105	231	154	35	38	563
	Κλίνες	-	176	439	299	71	74	1059
Πλαταριά	Μονάδες	-	-	1	-	-	-	1
	Δωμάτια	-	-	22	-	-	-	22
	Κλίνες	-	-	44	-	-	-	44

Πηγή: (Πρόγραμμα “ EDEN ”)

Πίνακας 13. Κατανομή ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων ανά οικισμό και κατηγορία στο Δήμο Συβότων

Δήμοι και Οικισμοί	Ενοικιαζόμενα Δωμάτια						Διαμερίσματα					
	Μονάδες				Δωμάτια	Κλίνες	Μονάδες				Δωμάτια	Κλίνες
	Κατηγορία						Κατηγορία					
	Α	Β	Γ	Σύνολο			Α	Β	Γ	Σύνολο		
Δ.Συβότων	93	49	16	158	871	1.956	1 2	2	-	14	80	144
Πολυμέρι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Φασκομηλιά	-	1	-	1	10	20	1	-	-	1	3	5
Πλαταριά	27	13	3	43	237	507	1	-	-	1	4	6
Σύβοτα	65	34	13	112	614	1.404	1 0	2	-	12	73	133
Αργυρότοπος	1	1	-	2	10	25	-	-	-	-	-	-

Πηγή: (Πρόγραμμα “ EDEN ”)

Ωστόσο, σύμφωνα με εκτιμήσεις τόσο της Δημοτικής Αρχής όσο και του ΕΟΤ, υπάρχουν επίσης πολλά δωμάτια και διαμερίσματα που λειτουργούν χωρίς άδεια από τον ΕΟΤ στο χωριό των Συβότων. Αυτά τα καταλύματα, προσφέρουν περίπου 500 κλίνες σε μη καταγεγραμμένες θέσεις.

6.2 ΙΔΡΥΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ - ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Η πλειοψηφία των ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων (68%), ξεκίνησε τη λειτουργία της κατά τη δεκαετία του 1990 ενώ η πλειοψηφία των ξενοδοχείων, κατασκευάστηκε κατά τη δεκαετία του 1980, (56%). Αυτό υποδεικνύει τη μορφή ανάπτυξης της « τουριστικής βιομηχανίας » στα Σύβωτα, όπου κατά τη δεκαετία του 1980 άνησε η κατασκευή ξενοδοχείων, προξενώντας ένα πλεόνασμα τουριστικής ζήτησης, το οποίο καλύφθηκε από τους επιχειρηματίες ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων (πίν. 14).

Η κινητοποίηση της Δημοτικής Αρχής το 1992 να άρει τα κίνητρα, υπό μορφή επιχορήγησης, για την κατασκευή χαμηλής κατηγορίας ξενοδοχείων και η συνακόλουθη απόφαση του Ε.Ο.Τ να μην εκδίδει άδειες για νέες μονάδες ενοικιαζόμενων δωματίων / διαμερισμάτων, είχε διπλό σκοπό, αφενός να εμποδίσει τη δημιουργία περισσότερων μικρών μονάδων που δεν έχουν τη δυνατότητα ούτε να παρέχουν ποιοτικό τουρισμό, ούτε να ανταγωνιστούν την διεθνή « τουριστική αγορά » και αφετέρου να ενθαρρύνουν τη δημιουργία μεγαλύτερων και υψηλότερης ποιότητας τουριστικών μονάδων.

Πίνακας 14. Ημερομηνία Ίδρυσης Τουριστικών Καταλυμάτων

	Ξενοδοχεία		Ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα		Σύνολο	
	No.	%	No.	%	No.	%
Έως 1980			6	5	6	5
1981-1990	10	56	30	27	40	31
1991-2001	8	44	74	68	82	64
Σύνολο	18	100	110	100	128	100

Πηγή: (Πρόγραμμα “ EDEN ”)

Ως αναφορά τη διάρκεια λειτουργίας των τουριστικών καταλυμάτων, είναι περίπου 6 μήνες. Κανένα ξενοδοχείο δεν παραμένει ανοιχτό κατά τη διάρκεια όλου του έτους. Αν και δύο ξενοδοχεία ισχυρίζονται πως παραμένουν ανοιχτά όλο το έτος, στην πραγματικότητα ανοίγουν κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων ή αργιών που συμπίπτουν με Σαββατοκύριακα, και δεν λειτουργούν συνεχώς σε περιόδους του χειμώνα και της άνοιξης.

Απεναντίας τα μισά από τα ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα λειτουργούν για 1 με 3 μήνες, ενώ τα άλλα μισά ισχυρίζονται πως παραμένουν ανοιχτά μέχρι 6 μήνες με πολύ χαμηλό επίπεδο ενοικίασης, (πίν.15).

Πίνακας 15. Διάρκεια Λειτουργίας Τουρ. Καταλυμάτων

	Ξενοδοχεία		Ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα		Σύνολο	
	No.	%	No.	%	No.	%
1-3 μήνες			53	48	53	41
4-6 μήνες	16	89	49	45	65	51
7-12 μήνες	2	11	8	7	10	8
Σύνολο δείγματος	18	100	110	100	128	100

Πηγή: (Πρόγραμμα “ EDEN ”)

Ορισμένα από τα πιο γνωστά ξενοδοχεία στην περιοχή των Συβότων είναι:

- Άγιος Νικόλαος Α' ****
- Nilson Β' ***
- Hotel Mega Ammos Β' ***
- Hotel Fylakas Β' ***
- Hotel Elena Γ' **
- Hotel Micros Paradisos Δ' *

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΣΥΒΟΤΩΝ

Εικ. 30 Nilson

Εικ. 31 Mega Ammos

Εικ. 32 Hotel Fylakas

Εικ. 33 Hotel Elena

Εικ. 34 Hotel Albatros

Εικ. 35 Hotel Micros Paradisos

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΥΒΟΤΩΝ

Εικ. 36 Studios Nikitas

Εικ. 37 Zita Appts

Εικ. 38 House Ressuleika

Εικ. 39 Studios Barbara

Εικ. 40 Appts Spiros

6.3 ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Οι δυνατότητες για διοργάνωση διασκέψεων και σεμιναρίων, περιορίζονται στα ξενοδοχεία Άγιος Νικόλαος και Nilson. Το ξενοδοχείο Άγιος Νικόλαος διαθέτει 1 Συνεδριακό Κέντρο 200 τ.μ. Η ικανότητά του σε φιλοξενία, είναι 180 άτομα και διαθέτει σύγχρονο εξοπλισμό όπως οθόνες προβολής (slides), αναλόγια, έδρανα, ηχητικά συστήματα, video, τηλεοράσεις κτλ. Πραγματοποιούνται συνέδρια πάσης φύσεως σχεδόν κάθε χρόνο, όπως και στο ξενοδοχείο Nilson.

6.4 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ (CAMPING)

Στον Δήμο Συβότων, το ποσοστό των κατασκηνώσεων (camping), αντιστοιχεί στο 87% του συνόλου στο Νομό Θεσπρωτίας. Υπάρχει ένα camping στα Σύβοτα, χωρητικότητας 255 ατόμων και 2 στην Πλαταριά, χωρητικότητας 540 ατόμων. Το camping Ναυτίλος και το camping Καλάμι, (εικ. 41, 42).

Εικ. 41
Camping 'Ναυτίλος
(Σύβοτα)

Εικ. 42
Camping 'Καλάμι'
(Πλαταριά)

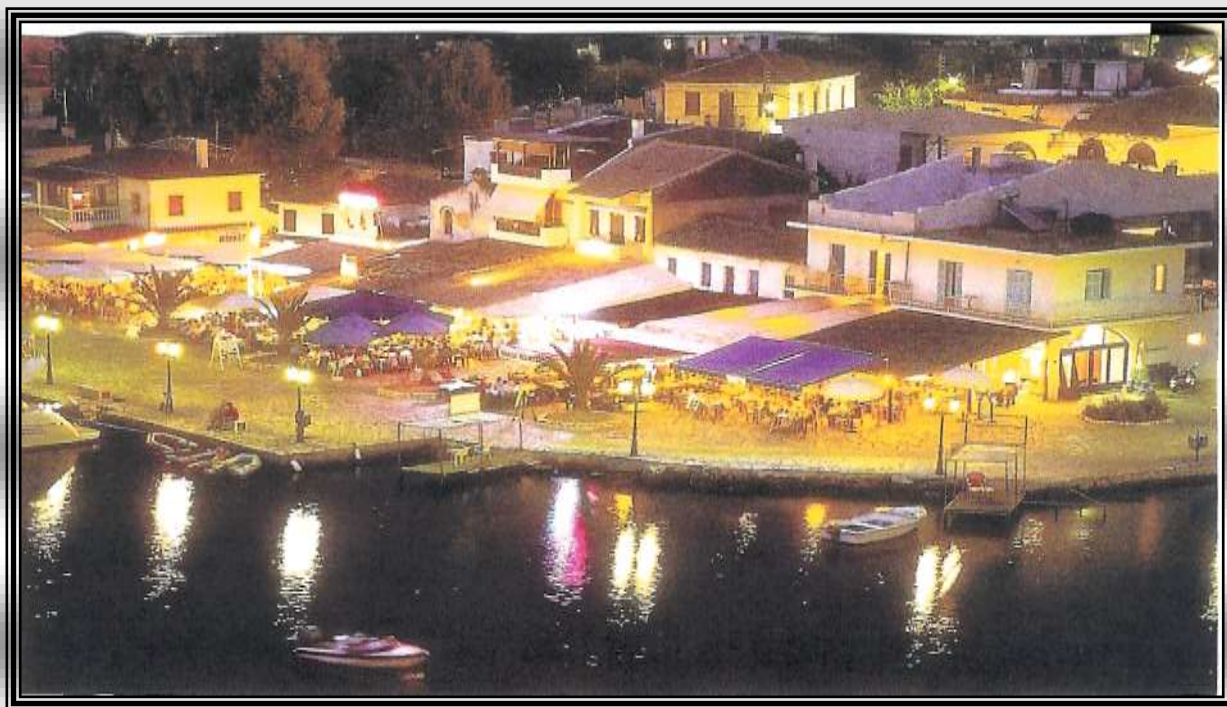

6.5 ΠΟΙΟΤΗΤΑ – ΤΙΜΕΣ

Η περιοχή του Δήμου Συβότων, προσφέρεται για τουρισμό υψηλού επιπέδου παροχής υπηρεσιών. Υπάρχουν τουριστικά συγκροτήματα, που αποτελούν μία αξιόλογη τουριστική υποδομή και προσφέρουν αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών. Όσον αφορά τις τιμές είναι σε αρκετά λογικά επίπεδα.

6.6 ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ

Στο Δήμο Συβότων, υπάρχουν αρκετές επισιτιστικές επιχειρήσεις, η πλειοψηφία των οποίων βρίσκεται στα Σύβοτα. Υπάρχουν 43 περίπου εστιατόρια, αρκετές ψησταριές, και ψαράδικα, πολλές πιτσαρίες, όπως επίσης και μερικά Fast Food σε μικρότερο βαθμό. Είναι υψηλής αισθητικής, με ποιοτικές γεύσεις, άψογο σέρβις και εκπληκτική θέα, (εικ.43). Οι κατηγορίες φαγητών που υπάρχουν είναι τα κρεατικά, ψαρικά, πίτσες και ζυμαρικά. Κυριαρχούν τα φαγητά στο grill (μπριζόλα, σουβλάκι, μπιφτέκι κ.τ.λ). Δυστυχώς δεν υπάρχουν και δεν προβάλλουν τα ελληνικά παραδοσιακά φαγητά και τις τοπικές γεύσεις της περιοχής. Οι τιμές είναι πολύ προσιτές.

Εικ.43 Εστιατόρια κατά μήκος του λιμανιού Συβότων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΡΟΣΦΟΡΑ – ΑΘΛΗΣΗ & ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ -- ΔΙΑΣΚΕΛΑΣΗ

7.1 ΑΘΛΗΣΗ – ΣΠΟΡ – ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Ο αθλητισμός σε μαζική κλίμακα καλλιεργείται στον Δήμο. Υπάρχουν 2 γήπεδα τένις, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο ⁽⁶⁾, 1 γήπεδο μπάσκετ και 1 γήπεδο ποδοσφαίρου. Γι' αυτούς που αγαπούν τα σπορ και για όλους τους επισκέπτες, προσφέρονται πολλές δυνατότητες, όπως το ψάρεμα, οι καταδύσεις, το θαλάσσιο σκι, η ιστιοσανίδα και η ιστιοπλοΐα, σπορ τα οποία οργανώνονται από ορισμένα ξενοδοχεία όπως το Nilson και ο Άγιος Νικόλαος.

Εικ. 44

Απεικόνιση Κατάδυσης

Εικ. 45

Ιστιοσανίδα

Στα Σύβοτα, υπάρχει επίσης το πάρκο ψυχαγωγίας Torre a Mare (εικ.46). Αποτελεί έναν ολοκληρωμένο χώρο ψυχαγωγίας για όλες τις ηλικίες. Ένας χώρος όπου εκτός από Μπαρ και Εστιατόριο, υπάρχουν πισίνες με νεροτσουλήθρες, ό,τι πιο ιδανικό για την ψυχαγωγία των επισκεπτών.

(6) Κεφάλαιο 5.1.3, σελίδα 33, πίνακας 11, της παρούσας εργασίας

Εικ. 46 Πάρκο Ψυχαγωγίας ‘Torre a Mare’ (Σύβοτα)

7.2 ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

Για την διασκέδαση των κατοίκων και των τουριστών, υπάρχουν 70 περίπου café – bar, η πλειοψηφία των οποίων βρίσκεται στα Σύβοτα. Επίσης υπάρχουν νυχτερινά κέντρα διασκέδασης (disco bar), (εικ.47). Στην περιοχή δυστυχώς δεν υπάρχει καθόλου σινεμά. Κάποια ξενοδοχεία μόνο φροντίζουν για την διασκέδαση και την ψυχαγωγία των πελατών τους, με την οργάνωση και εκτέλεση κάποιων θεατρικών παραστάσεων, τόσο παιδικών όσο και για μεγαλύτερης ηλικίας άτομα. Επίσης οργανώνουν και κάποιες μικρές συναυλίες.

Εικ. 47 Ένα από τα καταφύγια νυχτερινής διασκέδασης των κατοίκων.
Café-Bar Bali (Tórre a Mare) Σύβοτα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

8.1 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το εύκρατο κλίμα, οι αξιόλογες παραλίες, η εναλλαγή των τοπίων, ο σημαντικός αριθμός αρχαιολογικών χώρων, οι πολιτιστικές και λαογραφικές εκδηλώσεις, η συγκέντρωση αρκετών γεωλογικών φαινομένων (σπήλαια, καταβόθρες) και το παραδοσιακό υψηλό πολιτιστικό επίπεδο των κατοίκων, έχουν συντελέσει στην τουριστική έλξη του Δήμου.

Η ανάπτυξη της τουριστικής αυτής δραστηριότητας στην περιοχή, έχει αποτελέσει κίνητρο για την αποκατάσταση φθορών που έχουν υποστεί με το πέρασμα του χρόνου αρχαία μνημεία και αρχαιολογικοί θησαυροί, καθώς επίσης και κίνητρο για την προστασία των φυσικών πόρων. Έχει συμβάλλει δηλαδή στην προστασία και αναβάθμιση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής, είτε εξαιτίας των έργων και της πολιτικής ανάδειξής τους, είτε έμμεσα όπως για παράδειγμα με τις ιδιωτικές πρωτοβουλίες για αναστήλωση ή αναβάθμιση παραδοσιακών κατοικιών.

Τέλος, έχει βελτιωθεί η ποιότητα ζωής και του περιβάλλοντος γενικότερα, λόγω των έργων υποδομής που δεν θα κατασκευάζονταν ή θα αργούσαν να κατασκευαστούν αν δεν υπήρχε ο τουρισμός.

8.2 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η τουριστική ανάπτυξη, είτε με την επέκτασή της στο χώρο της υπαίθρου, είτε με την ανάπτυξη έκτασης και όγκου υποδομών, καταλήγει να επηρεάζει την ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος. Το περιβάλλον, αντιπροσωπεύει τον κυριότερο ίσως παράγοντα για τον τουρισμό και η διατήρηση ενός « υγιούς περιβάλλοντος », αποτελεί σήμερα την σημαντικότερη μεταβλητή για την τουριστική ανάπτυξη. Αντίθετα η υποβάθμιση και καταστροφή του περιβάλλοντος, οδηγούν στην παρακμή της τουριστικής δραστηριότητας.

Η ανάπτυξη του τουριστικού τομέα της ζώνης υποδοχής των τουριστών, ενεργοποιεί την άφιξη του μαζικού τουρισμού, ο οποίος με τη σειρά του προκαλεί μία υποβάθμιση και αλλοίωση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Οι επιπτώσεις αυτές, είναι πολύ πιο δραστικές σε περιοχές που θεωρούνται οικολογικά «ευαίσθητες » όπως παραθαλάσσιες, όπως και η περιοχή του Δήμου Συβότων, ορεινές, υγροβιότοποι κλπ.

Έτσι λοιπόν οι επιπτώσεις που έχει επιφέρει η ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας στο περιβάλλον του Δήμου είναι οι παρακάτω.

8.2.1 Ρύπανση Εδάφους- Παραλιών.

Η ατμοσφαιρική ρύπανση στο Δήμο, είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο Δήμος, είναι η ρύπανση των εδαφών και των υδάτινων πόρων, από την υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, καθώς και από τα απόβλητα των μεταποιητικών μονάδων. Απόβλητα επίσης ορισμένων τουριστικών καταλυμάτων τα οποία καταλήγουν στο έδαφος, με αποτέλεσμα να δρουν εις βάρος του και να συντελούν στην αλλοίωσή του.

Το έδαφος επηρεάζεται αρνητικά και από κάποια έργα τα οποία γίνονται στις ακτές, με σκοπό την υποστήριξή τους, όπως επίσης και από κάποια έργα υποδομής, λιμάνι, προβλήτες κ.α.

Η παρατεταμένη επιβάρυνση των εδαφών, είναι αναπόφευκτο να οδηγήσει σε μη αναστρέψιμη κατάσταση σε βάρος του περιβάλλοντος και των συγκεκριμένων εδαφών, θέτοντας σε κίνδυνο ακόμη και την υγεία των καταναλωτών ή με έμμεσο τρόπο το εισόδημά τους. Η ανάπτυξη των camping στην περιοχή κατά την περίοδο αιχμής, συνεπάγεται πολλαπλασιασμό των κατασκηνωτών και των σκηνών, πράγμα που λειτουργεί σε βάρος του εδάφους. Η συνεχής χρήση του εκ μέρους των κατασκηνωτών, προκαλεί σχεδόν ολική καταστροφή της υπάρχουσας βλάστησης.

Η ανεξέλεγκτη απόρριψη σκουπιδιών στους κοινόχρηστους χώρους αλλά και στις παραλίες της περιοχής, αποτελεί πέρα από την οπτική ρύπανση και εστία μόλυνσης (εικ.48). Παρά την ύπαρξη κάδων απορριμμάτων στους χώρους αυτούς, δεν υπάρχει αυξημένη ευαισθητοποίηση των κατοίκων αλλά και των τουριστών για το περιβάλλον, με αποτέλεσμα την υποβάθμισή του.

Εικ. 48 Παραλία Συβότων

Όσον αφορά την ρύπανση των υδάτινων πόρων στην περιοχή, αυτή δημιουργείται από τις μαρίνες που υπάρχουν στα Σύβοτα και την Πλαταριά. Η κατασκευή και η λειτουργία τους, θεωρούνται σε μεγάλο βαθμό ρυπογόνες, κατά πρώτο λόγο εξαιτίας της εκβάθυνσης και απόρριψης αδρανών υλικών κατά την κατασκευή τους αλλά και κατά την λειτουργία τους, λόγω της ανατάραξης του ιζήματος από τις κινήσεις των διαφόρων σκαφών και ρύπανσης, που οφείλεται στη συγκέντρωση σκαφών. Όλο αυτό φυσικά επηρεάζει αρνητικά τον υδρόβιο κόσμο. Στον Δήμο, μία από τις δραστηριότητες αναψυχής τόσο των κατοίκων όσο και των τουριστών είναι το ψάρεμα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να έχουν εξαφανιστεί ορισμένα είδη ψαριών.

Εικ. 49 Αιτία ρύπανσης του υδάτινων πόρων οι μαρίνες που βρίσκονται κατά μήκος του λιμανιού των Συβότων

8.2.2 Η Φέρουσα Ικανότητα

Η ζώνη υποδοχής της περιοχής, κατά την διάρκεια της περιόδου αιχμής, δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τον μεγάλο αριθμό τουριστών που την επισκέπτονται.

Μερικές φορές, το πλήθος των τουριστών ξεπερνά τα προκαθορισμένα όρια που ορίζονται από την ικανότητα υποδοχής της ζώνης, γεγονός που δημιουργεί μία σειρά από αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Οι παραλίες από την αυξημένη άφιξη τουριστών, τόσο Ελλήνων όσο και αλλοδαπών κατά τους θερινούς μήνες παύουν να είναι ελκυστικές στους τουρίστες.

8.2.3 Οικιστική Ανάπτυξη

Ο οικισμός των Συβότων ήταν αρχικά αποτελούμενος από καλύβες, προσφέροντας καταφύγιο στους ψαράδες που ψάρευαν στην περιοχή. Σταδιακά, το χωριό αναπτύχθηκε ως καλοκαιρινό θέρετρο για τους κατοίκους της περιοχής, ενώ λίγα από τα σπίτια νοικιάζονται σε τουρίστες, κυρίως Έλληνες από άλλες περιοχές. Η τουριστική ανάπτυξη, έγινε ξαφνικά με την ίδρυση ενός πολυτελούς ξενοδοχείου, του σημερινού Nilson.

Τα Σύβοτα, ‘ανακαλύφθηκαν’ σαν ένα μέρος εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς και με πολλές δυνατότητες για θαλάσσια σπορ. Από τη δεκαετία του ‘70’ η κατασκευή ξενοδοχείων, ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων αυξήθηκε με σταθερό ρυθμό και τα Σύβοτα μεταμορφώθηκαν σε ένα τουριστικό χωριό, με έντονη ζωή κυρίως το καλοκαίρι, ενώ το χειμώνα είναι σχεδόν εγκαταλελειμμένο. Τα τελευταία 20 χρόνια όμως, το γραφικό αυτό χωριό προσελκύει μεγάλο αριθμό τουριστών, Ελλήνων και αλλοδαπών με αποτέλεσμα οι τοπικοί επιχειρηματίες, στην προσπάθειά τους να ανταποκριθούν στην αυξανόμενη ζήτηση, να χτίζουν ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια / διαμερίσματα με άναρχο τρόπο, εις βάρος της φυσικής ομορφιάς του τόπου.

Λόγω της άναρχης και μη ελεγχόμενης αρχιτεκτονικής δόμησης, τα φυσικά χαρακτηριστικά του τόπου χάθηκαν και αντικαταστάθηκαν από ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα (εικ.50). Ειδικά ο λόφος που καταλήγει στη θάλασσα, στη νότια πλευρά του όρμου των Συβότων, υπέστη ανεπανόρθωτη αλλοίωση από την χωρίς ευαισθησία οικοδόμηση ενός συγκροτήματος ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων (εικ.51)

Εικ. 50 Μία πλευρά των Συβότων οικοδομημένη πλέον με ξενοδοχεία και τουριστικά διαμερίσματα

Εικ. 51 Νότια πλευρά του όρμου των Συβότων, οικοδομημένη από ένα συγκρότημα εν. διαμερισμάτων.

Σημαντικό μέρος της αυθαίρετης δόμησης, συνδέεται με την εξυπηρέτηση σχετικά με τον τουρισμό όπως εστιατόρια, ταβέρνες, καταστήματα κτλ.

Εικ. 52 Το λιμάνι των Συβότων παλιά (1979).

Εικ. 53 Το λιμάνι των Συβότων σήμερα

Η αυθαίρετη δόμηση, συνεπάγεται σημαντικές ελλείψεις και αδυναμίες στην οργάνωση και εξυπηρέτηση της περιοχής σε υποδομή. Έτσι τα Σύβοτα, εξυπηρετούνται από ένα παλιό αποχετευτικό δίκτυο, που δημιουργεί προβλήματα στους κατοίκους και το περιβάλλον.

8.2.4 Έλλειψη Νερού

Κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, ο πληθυσμός των Συβότων είναι τρεις φορές μεγαλύτερος, φτάνοντας στους 10.000 κατοίκους, συμπεριλαμβανομένων των μόνιμων κατοίκων, τουριστών και ιδιοκτητών εξοχικών κατοικιών. Αυτό σημαίνει ότι οι ανάγκες για τις τουριστικές εξυπηρετήσεις αποκτούν σημαντικές ποσότητες νερού.

Ένα κύριο πρόβλημα λοιπόν για το χωριό των Συβότων, είναι η έλλειψη νερού κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου, λόγω της εποχιακής αύξησης της ζήτησης από την αύξηση των καταναλωτών. Είναι σύνηθες το φαινόμενο στη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών, σε ολόκληρο το χωριό ή μέρος αυτού, συμπεριλαμβανομένων και των ξενοδοχείων, να μην υπάρχει νερό για αρκετές ώρες. Αυτό θεωρείται μία πολύ σοβαρή απειλή για την επιβίωση των Συβότων ως τουριστικό θέρετρο.

8.2.5 Χώροι Στάθμευσης

Στην περιοχή του Δήμου, κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, υπάρχει σοβαρή έλλειψη χώρων στάθμευσης. Λόγω της αυξημένης άφιξης τουριστών, τόσο Ελλήνων όσο και αλλοδαπών, η κυκλοφορία είναι μεγάλη. Έτσι, λόγω της έλλειψης χώρων στάθμευσης, δημιουργείται κυκλοφοριακή συμφόρηση. Αυτό, έχει ως αποτέλεσμα την επιβάρυνση του περιβάλλοντος, λόγω ηχορύπανσης, όπως επίσης και λόγω καυσαερίου που αποβάλλεται στην ατμόσφαιρα.

8.2.6 Ηχορύπανση

Τέλος μία άλλη επίδραση της τουριστικής δραστηριότητας στο περιβάλλον του Δήμου είναι η παρενόχληση από θορύβους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ – ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ & ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

9.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Τα πλεονεκτήματα της περιοχής του Δήμου Συβότων είναι:

- Οι πλούσιοι φυσικοί πόροι που διαθέτει (τοπία, παραλίες, μνημεία). Η δυνατότητα δηλαδή που έχει ανάπτυξης τουρισμού με την αξιοποίηση και προβολή του φυσικού περιβάλλοντος.
- Το μεγάλο απόθεμα σε τουριστικές κλίνες, εκ των οποίων το 1/3 είναι σε κλίνες ξενοδοχείων και τα άλλα 2/3 ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων (που ανήκουν μάλιστα σε υψηλό ποσοστό στις κατηγορίες Α και Β).
- Το ευχάριστο περιβάλλον που υπάρχει στην περιοχή.
- Οι επαρκείς εξυπηρέτησεις φαγητού και η καλή ποιότητα.
- Οι δυνατότητες που προσφέρει για αναψυχή, ειδικά για θαλάσσια σπορ και θαλάσσιο τουρισμό.
- Μία σχετικά ισορροπημένη οικονομία, καθώς πολλοί από τους τοπικούς επιχειρηματίες που απασχολούνται με τον τουρισμό, έχουν επίσης μία παράλληλη γεωργική απασχόληση.
- Η ευρύτερη περιοχή του Δήμου προσφέρει δυνατότητες για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Η δυνατότητα συνδυασμού αγροτικής παραγωγής και μεταποίησης, η οποία χαρακτηρίζεται οικογενειακής μορφής και έχει ανάγκη την πολιτική υποστήριξη.
- Τα διάφορα στοιχεία που αφορούν τον πολιτισμό της περιοχής όπως ήθη, έθιμα καθώς επίσης και οι διάφορες γιορτές και πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται, τα οποία παρουσιάζουν αξιόλογο ενδιαφέρον.

9.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

Οι αδυναμίες που παρουσιάζει η περιοχή είναι:

- Η άναρχη ανάπτυξη στους οικισμούς.
- Περιοχές εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς του χωριού, όπως οι δύο λόφοι που καταλήγουν στον κόλπο των Συβότων, έχουν χτιστεί και το τοπίο έχει υποβαθμιστεί.
- Η πλειονότητα των υπαρχουσών επίσημων κλινών, δεν είναι σε ξενοδοχεία αλλά σε ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα, (66%) τα οποία απευθύνονται κυρίως σε τουρίστες μεσαίου εισοδήματος.
- Η τουριστική περίοδος είναι πολύ μικρή για την πλειοψηφία των μονάδων, ειδικότερα των μικρότερων (40 ημέρες). Επιπλέον ο μέσος χρόνος παραμονής τουριστών στην περιοχή είναι μικρός.
- Οι υπάρχουσες υποδομές, δεν είναι ικανοποιητικές (ύδρευση- αποχέτευση-απορρίμματα).
- Υπάρχει πρόβλημα στάθμευσης κατά την τουριστική περίοδο.
- Οι παραλίες κοντά στο χωριό, δέχονται υπερβολικό κόσμο κατά την περίοδο τουριστικής αιχμής.
- Οι υπάρχουσες ευκαιρίες αναψυχής, δεν επαρκούν.
- Δεν υπάρχει σχεδιασμός για την ανάπτυξη πρόσθετων συμπληρωματικών τουριστικών δραστηριοτήτων.

9.3 ΑΠΕΙΛΕΣ

Σύμφωνα με μία έρευνα που έγινε σχετικά με τι αποτελεί « απειλή » στην τουριστική ανάπτυξη του Δήμου Συβότων, η συντριπτική πλειοψηφία 90%, επεσήμανε την έλλειψη πόσιμου νερού, η οποία επιδρά αρνητικά στην ποιότητα των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών, ενώ παράλληλα ταλαιπωρεί τον τοπικό πληθυσμό κατά την αιχμή της τουριστικής σεζόν, όπου το πρόβλημα γίνεται εντονότερο. Ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων, 63% αναφέρθηκε στην κατάσταση των υφιστάμενων βασικών υποδομών (μεταφοράς, αποχέτευσης και δικτύων παροχής ηλεκτρισμού). Επιπλέον, ένα 27% αναφέρθηκε σε περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως ηχητική παρενόχληση και καθαριότητα και ένα 20% σε προβλήματα πρόσβασης στην περιοχή.

Η έλλειψη κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και συνεργασίας με τις δημοτικές αρχές αποτελούν επίσης μία σημαντική « απειλή », κατά την άποψη μίας σεβαστής μειοψηφίας επιχειρηματιών 8 - 10%. Τόσο οι ξενοδόχοι όσο και οι ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων δωματίων / διαμερισμάτων, συμφώνησαν ότι τα προαναφερθέντα προβλήματα, αποτελούν τις σημαντικότερες « απειλές » για τον τουρισμό στα Σύβοτα.

Ωστόσο, φαίνεται πως το επίπεδο αντίληψης των ιδιοκτητών ενοικιαζόμενων δωματίων / διαμερισμάτων είναι σαφώς χαμηλότερο από αυτό των ξενοδόχων, παρά το ότι οι πρώτοι ανέφεραν, αν και σποραδικά, μία πλειάδα άλλων προβλημάτων στα Σύβοτα, όπως έλλειψη ευκαιριών διασκέδασης, έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ανεπαρκής προώθηση της περιοχής, βραχείας διάρκειας τουριστική σεζόν, δυσκολίες πρόσβασης στις παραλίες κτλ.

Συνοψίζοντας τα στοιχεία που αποτελούν « απειλή » για τον Δήμο Συβότων είναι:

- Η χωρίς σχεδιασμό επέκταση του οικισμού, απειλεί την φυσική ομορφιά του περιβάλλοντος και την ποιότητα ζωής των κατοίκων.
- Η μικρή τουριστική περίοδος κάνει ορισμένες τουριστικές επιχειρήσεις μη βιώσιμες και εμποδίζει την βελτίωση των υπηρεσιών τους.

Συντομότερες διακοπές, σημαίνουν μεγαλύτερη προσπάθεια από τις τοπικές επιχειρήσεις και υψηλότερο κόστος για να διατηρήσουν το επίπεδο εξυπηρέτησης. Παράλληλα μειωμένος αριθμός επισκεπτών, σημαίνει λιγότερες ευκαιρίες για χρήση τουριστικών υποδομών και εξυπηρετήσεων που παρέχονται στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένων ειδών λιανικής πώλησης και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, με αποτέλεσμα να περιοριστεί το οικονομικό όφελος που ο τουρισμός μπορεί άμεσα ή έμμεσα, να εξασφαλίσει στην τοπική κοινωνία

- Η έλλειψη πολεοδομικού σχεδιασμού, μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω υποβάθμιση του όρους του οικισμού των Συβότων.
- Οι υπάρχουσες τουριστικές εξυπηρετήσεις, δεν προσφέρουν αρκετή ποικιλία για να προσελκύουν τους τουρίστες για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους.
- Υπάρχει μικρή διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή.
- Η χαμηλή ποιότητα υπηρεσιών ορισμένων τουριστικών επιχειρήσεων, τείνει να προσελκύει λιγότερο απαιτητική πελατεία, με μικρή αγοραστική δύναμη, χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και περιορισμένη περιβαλλοντική συνείδηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

10.1 Η ΑΝΑΓΚΗ ΜΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η προτεινόμενη μορφή ανάπτυξης, είναι αναγκαίο να συγκεντρώνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Να έχει ήπια μορφή, προστατεύοντας και ταυτόχρονα αναδεικνύοντας το μοναδικό φυσικό περιβάλλον.
- Να είναι ολοκληρωμένη και λειτουργικά συγκρατημένη για να προσελκύει τουρίστες συνεχώς.
- Να είναι οικονομικά και τεχνητά εφικτή και υλοποιήσιμη.
- Να είναι σε θέση να λειτουργεί όχι μόνο αυτοτελώς και αυτοδύναμα, αλλά και παράλληλα ή συμπληρωματικά με άλλους πόλους έλξης της ευρύτερης περιοχής.
- Να εξαφανίζει τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη, (οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά περιβαλλοντικά) κτλ στην περιοχή.

10.2 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι προτεινόμενες δράσεις για την τουριστική ανάπτυξη του Δήμου Σοβότων είναι:

- Η βελτίωση υποδομών, όπως εφοδιασμός πόσιμο νερού, αποχέτευση, μεταφορικό δίκτυο, ηλεκτρισμός και φωτισμός δρόμων.
- Η εκμετάλλευση και λειτουργία χώρων συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού και τεχνικών κατασκευών.
- Η οργάνωση και εκμετάλλευση κοινωφελών χώρων και δραστηριοτήτων.

- Η επεξεργασία μίας καλύτερης στρατηγικής προώθησης της περιοχής και προώθησης των προϊόντων της.
- Η διασύνδεση με τουριστικά γραφεία.
- Η βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών, μέσω κατάλληλων προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης του προσωπικού τους.
- Η δημιουργία και εκμετάλλευση εκθεσιακών χώρων.
- Η εκμετάλλευση και λειτουργία χώρων στάθμευσης.
- Η διοργάνωση επιμορφωτικών, εκπαιδευτικών, καλλιτεχνικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.
- Η αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων , όπως ηχητική παρενόχληση, καθαριότητα δρόμων, και παραλιών. Η προστασία δηλαδή αισθητικής του περιβάλλοντος χώρου.
- Η διοργάνωση προγραμμάτων εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού και προώθηση της διαρκούς επιμόρφωσης εργαζομένων.
- Η διαχείριση – λειτουργία ύδρευσης, αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού.
- Η αξιοποίηση της γεωργικής γης, και η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός της γεωργίας και της κτηνοτροφίας.
- Η δημιουργία μουσείων που να αναδεικνύουν την παράδοση και τον πολιτισμό της περιοχής.
- Η βελτίωση του οδικού δικτύου της περιοχής, τόσο με την διαπλάτυνση των δρόμων μεταξύ των οικισμών του Δήμου όσο και με την διάνοιξη και βελτίωση κάποιων άλλων, χρήσιμων για την ευκολότερη πρόσβαση στις διάφορες παραλίες.
- Η βελτίωση της θαλάσσιας επικοινωνίας, με σκοπό την καλύτερη γνωριμία με τα γύρω μικρά νησάκια του Δήμου και την ευκολότερη και συχνότερη πρόσβαση στις παραλίες αυτών.
- Η διάνοιξη μονοπατιών κατάλληλων για ευκαιρία πεζοπορίας μέσα στη φύση, με σκοπό τόσο την ανάδειξη του φυσικού κάλους, όσο και της περιοχής γενικότερα.
- Η προσπάθεια ανάπτυξης του αγροτουρισμού. Εφόσον ένα μεγάλο ποσοστό της περιοχής ασχολείται με δραστηριότητες αγροτικής φύσεως, θα είναι προς όφελός της η ανάδειξη αυτών.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί:

- Με την δημιουργία τουρ. καταλυμάτων και εστιατορίων η εμφάνιση, η διακόσμηση και η λειτουργία των οποίων να έχουν στοιχεία από τον αγροτικό τρόπο ζωής των κατοίκων.
- Με την λειτουργία αγροτικών μουσείων τα οποία θα εκθέτουν στοιχεία και αντικείμενα που αντιπροσωπεύουν και προβάλλουν τον αγροτικό χαρακτήρα της περιοχής, και κεντρίζουν το ενδιαφέρον του επισκέπτη (τρόπος παραγωγής τυριού, ελαιολάδου κ.τ.λ)
- Η βελτίωση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Ένας από τους επιμέρους στόχους της περιοχής αποτελεί και η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Βασικός σκοπός της τουριστικής πολιτικής του Δήμου Συβότων για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει να αποτελέσει η ποιοτική ανάπτυξη του τουρισμού, με τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και την βελτίωση της ποιότητας των τουριστικών υπηρεσιών. Με τη δημιουργία κατάλληλης τουριστικής υποδομής, (καταλύματα, καταφύγια τουριστικών σκαφών, χώροι εστίασης κ.α), εκτιμάται ότι μπορεί να διατηρηθεί ένας σημαντικός αριθμός επισκεπτών για αρκετό χρονικό διάστημα.

Η εμμονή στην « ποιότητα », στην ανάπτυξη « μικρής » και περιβαλλοντικά φιλικής τουριστικής δραστηριότητας, με την παράλληλη αξιοποίηση φυσικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, θα πρέπει να αποτελέσουν μόνιμο στόχο της περιοχής. Η προστασία του περιβάλλοντος, τίθεται σαν προϋπόθεση για την τοπική αναπτυξιακή διαδικασία και πρέπει να συνδέεται με όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων στην περιοχή. Η αξιοποίηση και η προστασία των ακτών του Δήμου, πρέπει να θεωρείται κοινωνική επένδυση και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας.

Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, θα επιφέρουν καλύτερα τοπικά προϊόντα προς προώθηση. Ο γεωργικός χαρακτήρας, μπορεί να δικαιολογήσει την λειτουργία μεταποιητικών μονάδων προς παραγωγικές κατευθύνσεις, όπως ξιραντήρια αραβοσίτου, μονάδα παραγωγής μιγμάτων ζωοτροφών, ενώ παράλληλα μπορεί να γίνει εκμετάλλευση και του θαλάσσιου πλούτου, με την δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης αλιευτικών προϊόντων, και τυποποίησης ελαιολάδου και μελιού.

Αλλά και ο κτηνοτροφικός χαρακτήρας, μπορεί να δημιουργήσει με την κατάλληλη πολιτική υποστήριξη, αξιόλογες μονάδες τυροκομικών και γαλακτοκομικών μονάδων.

Ειδικά τα κτηνοτροφικά προϊόντα της περιοχής που θα προέλθουν από την μεταποίηση, είναι δυνατόν να δημιουργήσουν τοπική παράδοση. Στην σημερινή εποχή, τα λεγόμενα χωριάτικα προϊόντα γίνονται περιζήτητα, αφού περιέχουν γνήσια πρώτη ύλη, απαλλαγμένα από προσμίξεις βιομηχανικής λειτουργίας και παράγονται με τον απλό φυσικό τρόπο και σε μικρές ελεγχόμενες ποσότητες.

Η διαφήμιση των ντόπιων αυτών προϊόντων, με τον αυτόχθονα γηγενή χαρακτήρα της προέλευσης και της παραγωγής, θα δώσουν μία ιδιαίτερη αίσθηση, διάθεση και ζήτηση γιατί απλούστατα το ευρύτερο κοινό αναζητά τα ντόπια, φυσικά και λεγόμενα χωριάτικα προϊόντα, (κρέατα, τυριά, γιαούρτι, ελαιόλαδο, ελιές, βιολογικά φρούτα) κτλ. Τα προϊόντα αυτά λοιπόν, θα συμμετέχουν σαν παράμετρος, σε μία οργανωμένη προσφορά στην προσέλκυση τουριστικού κοινού από την περιοχή.

Εκτιμάται, ότι το προσφερόμενο προϊόν της περιοχής, μετά την ανάδειξη και αξιοποίησή του θα καταστήσει την περιοχή ιδιαίτερα ελκυστική σε ευρύ κύκλο επισκεπτών. Τα αναμενόμενα οφέλη από την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, θεωρείται ότι θα είναι άμεσα και σημαντικά.

Εκτός των οικονομικών βεβαίως, θα προκύψουν ταυτόχρονα σοβαρά κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά οφέλη, τα οποία τελικά αναβαθμίζουν την περιοχή. Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι θα πρέπει να δοθεί προσοχή στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Η τουριστική παρέμβαση, θα πρέπει να στηριχτεί σε συγκεκριμένες προδιαγραφές, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η λειτουργικότητα των χώρων και η μη παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον.

Με το προτεινόμενο σχέδιο ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης, θεωρείται βέβαιη η αύξηση της ζήτησης και μάλιστα σε βραχύ χρόνο. Για να πραγματοποιηθεί αυτό, καθοριστική προϋπόθεση είναι η κατάλληλη προβολή της περιοχής και των ενδιαφερόντων που παρουσιάζει.

Η θέση της και αυτό, αποτελεί θετικό παράγοντα. Είναι τέτοια, που προσεγγίζεται εύκολα από πολλά σημεία της Ηπείρου και επιπρόσθετα γειτινιάζει με τα ανεπτυγμένα τουριστικά Ιόνια παράλια, που μπορούν να αποτελέσουν σημαντική τροφοδότηση. Πέρα από αυτό όμως και η σύνδεση γενικότερα της περιοχής της Θεσπρωτίας με την γειτονική Ιταλία μπορεί και έχει συμβάλλει θετικά στην περαιτέρω ανάδειξη και ανάπτυξή της.

10.3 Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.

Μία ορθολογιστική ανάπτυξη του τουρισμού, εντάσσεται στο πλαίσιο της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης μιας χώρας, πρέπει δε να επιχειρείται με απόλυτο σεβασμό στο περιβάλλον της και την πολιτιστική της κληρονομιά και με στόχο την μεγιστοποίηση του οικονομικού οφέλους, όλων όσων εμπλέκονται στην παραγωγή και διάθεση τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών υψηλού επιπέδου. ⁽⁷⁾ Αυτό όμως, προϋποθέτει απαραίτητα την ύπαρξη τουριστικής και επαγγελματικής συνείδησης εκ μέρους τους, αλλά παράλληλα και την κατάλληλη μόρφωση, επιμόρφωση, εξειδίκευση ή επαγγελματική κατάρτισή τους.

Ειδικότερα ο ρόλος της εκπαίδευσης στην προστασία του περιβάλλοντος των τουριστικών προορισμών και όχι μόνο, είναι καθοριστικής σημασίας και στο θέμα της συνειδητοποίησης εκ μέρους όλων, γενικά των ανθρώπων, ότι τουρισμός και υποβαθμισμένο περιβάλλον δεν συμβιβάζονται σε καμιά περίπτωση. Με άλλα λόγια αδύνατον να συνυπάρξουν και να συμβιώσουν. Θα ήταν λοιπόν, ευχής έργο να ευαισθητοποιηθούν στο θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος, όχι μόνο όλοι όσοι ασκούν τις διάφορες οικονομικές λειτουργίες στον τουρισμό, δηλαδή οι παραγωγοί τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών και οι καταναλωτές ή χρήστες τους, αλλά και όλοι, γενικά οι άνθρωποι και μάλιστα από νεαρής ηλικίας. Όσο μάλιστα πιο έγκαιρη είναι η ευαισθητοποίηση των ανθρώπων σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, τόσο περισσότερο περιορίζονται τα κρούσματα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του τουρισμού και οι καταστροφικές τους συνέπειες για τους τουριστικούς προορισμούς και όχι μόνο, αλλά και για άτομα είτε που κατοικούν μόλις σε αυτούς, είτε που απλά τους επισκέπτονται για τουριστικούς λόγους, δηλαδή για να ικανοποιήσουν συγκεκριμένες τουριστικές τους ανάγκες ή επιθυμίες.

(7) Ηγουμενάκης Νίκος, *Τουρισμός και Ανάπτυξη*, INTERBOOKS, Αθήνα. 2000, σελ 161

Οι άνθρωποι πρέπει να αρχίσουν να ευαισθητοποιούνται σε περιβαλλοντικά προβλήματα από πολύ νεαρή ηλικία και συγκεκριμένα από το Δημοτικό Σχολείο, γιατί μόνο έτσι θα γίνουν υπεύθυνοι πολίτες, που συνειδητά θα αποφεύγουν να αναπτύσσουν δραστηριότητες που υποβαθμίζουν το περιβάλλον του τόπου της μόνιμης κατοικίας τους και κατ' επέκταση την ποιότητα της ζωής τους. Και ακόμη, γιατί έτσι μόνο θα ασκούν οικονομικές λειτουργίες και στον τουρισμό είτε σαν παραγωγοί τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών, είτε σαν καταναλωτές ή χρήστες τους με απόλυτο πάντα σεβασμό στο περιβάλλον και όχι υποβαθμίζοντάς το ή ακόμα και καταστρέφοντάς το ολοσχερώς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

11.1 ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΑΧΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

11.1.1 Δημόσιες Αρχές

- Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος – Χωροταξίας Περιφέρειας Ηπείρου
- Η Δημοτική Αρχή
- Η Διεύθυνση Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσπρωτίας.
- Ο ΕΟΤ – Περιφερειακή Υπηρεσία Ηγουμενίτσας
- Η Διεύθυνση Δασών Θεσπρωτίας.
- Οι περιφερειακές Εφορείες Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων, Βυζαντινών Μνημείων, Νεωτέρων Μνημείων.

11.1.2 Μη κυβερνητικές οργανώσεις

- Σύλλογος Ξενοδόχων Συβότων.
- Σύλλογος Ενοικιαζόμενων Δωματίων και Διαμερισμάτων Συβότων.
- Το Επιμελητήριο Θεσπρωτίας που εκπροσωπεί όλες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της περιοχής. Περιλαμβάνει τμήμα τουρισμού που καλύπτει την δραστηριότητα της « τουριστικής βιομηχανίας » στο Νομό.
- Αγροτικός Συνεταιρισμός Συβότων.
- Πολιτιστικός Σύλλογος Συβότων.
- Αθλητικός Σύλλογος Συβότων

11.2

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ EDEN ”

(Συμβολή του στην ανάπτυξη προβλημάτων)

11.2.1 Συνοπτική παρουσίαση προγράμματος.

Το πρόγραμμα “ EDEN ” είναι ένα πρόγραμμα το οποίο εκπονείται από το Κέντρο Αναπτυξιακών Μελετών “ PRISMA ” και αφορά την Εξισορρόπηση της Οικονομικής Ανάπτυξης και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού στον τομέα του τουρισμού σε αγροτικές περιοχές της Ευρώπης.

Το πρόγραμμα “ EDEN ” χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Διεύθυνση Περιφερειακής Ανάπτυξης – ECOS OUVERTURE) και υλοποιείται από τοπικές αρχές και οργανισμούς του κοινωνικού και ιδιωτικού τομέα. Εισηγήθηκε έναν καινοτόμο τρόπο για την διαπραγμάτευση των συγκρούσεων μεταξύ χρήσεων γης σε τέσσερις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες. Οι χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι: Ελλάδα, Σουηδία, Ρουμανία και Ουγγαρία.

Η Ομάδα Εργασίας του προγράμματος υποστηρίχτηκε από ένα “ πανελ ” Ευρωπαίων εμπειρογνομόνων, προερχόμενων από χώρες εκτός αυτών του προγράμματος, για την διαμόρφωση της μεθοδολογίας. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί ενήργησαν επίσης ως εξωτερικοί αξιολογητές του προγράμματος.

Οι κύριοι εταίροι του προγράμματος είναι:

- Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας στην Ελλάδα, Υπεύθυνος του προγράμματος.
- Το Κέντρο Αναπτυξιακών Μελετών PRISMA στην Ελλάδα, Συντονιστής του προγράμματος.
- Η Περιφερειακή Διοίκηση Βαστερμπότεν στην Σουηδία.
- Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαραμούρες στην Ρουμανία.
- Η Τοπική Αυτοδιοίκηση Γκκιόρ – Μοσόρ – Σοπρόν στην Ουγγαρία.

Επιπλέον ένας σημαντικός αριθμός τοπικών εταίρων ενεπλάκησαν σε κάθε περιοχή, οι οποίοι ανέλαβαν σημαντικούς ρόλους στην υλοποίηση του προγράμματος.

Το πρόγραμμα ανέπτυξε μία καινοτόμο μεθοδολογία για την επίλυση των συγκρούσεων χρήσεων γης σε περιοχές όπου η τουριστική ανάπτυξη βλάπτει ή μπορεί να βλάψει το περιβάλλον. Η μεθοδολογία βασίζεται στην αξιολόγηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, ακολουθώντας μία διττή προσέγγιση.

Πρώτον χρησιμοποιεί συμμετοχικές διαδικασίες για να εμπλέξει τους πολίτες σε διαπραγμάτευση με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, για την επίλυση συγκρούσεων.

Δεύτερον, δίνει την δυνατότητα στους εμπλεκόμενους φορείς, να αναπτύξουν μελλοντικά σενάρια και να τα αξιολογήσουν με βάση τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.

Οι κύριες δραστηριότητες που ανέπτυξε το πρόγραμμα EDEN στην περιοχή του Δήμου Συβότων, όπως και σε άλλες περιοχές είναι:

- Ερευνητικές και διαγνωστικές μελέτες για να τεκμηριωθούν τα θέματα συγκρούσεων και οι εμπλεκόμενοι παράγοντες.
- Σύσταση μίας Τοπικής Συμβουλευτικής Επιτροπής (Τ.Σ.Ε) στην περιοχή, που περιλαμβάνει αιρετούς, πολίτες, εκπροσώπους επαγγελματικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων, με στόχο να συζητηθούν τα τοπικά θέματα και να αποφασιστεί η αρμόζουσα δράση
- Δημιουργία μίας Μονάδας Τοπικής Υποστήριξης, για να προσφέρει εξειδικευμένη επιστημονική υποστήριξη στις Τοπικές Συμβουλευτικές Επιτροπές.
- Πραγματοποίηση μίας ανοιχτής ημερίδας στην περιοχή, προκειμένου να παρουσιαστούν και να συζητηθούν τα ενδιάμεσα αποτελέσματα του προγράμματος με τους κατοίκους και τους τοπικούς φορείς, με την παρουσία επίσης εκπροσώπων τοπικών φορέων των άλλων περιοχών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Ο γενικότερος στόχος του προγράμματος, είναι η διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της εξισορρόπησης των συμφερόντων του τουρισμού και της περιβαλλοντικής προστασίας. Το πρόγραμμα EDEN, προσπάθησε να βοηθήσει τις τοπικές κοινωνίες να διαπιστώσουν την ανάγκη και ακόμη περισσότερο, την ικανότητά τους να εμπλακούν σε αποφάσεις για την μελλοντική ανάπτυξη της περιοχής τους. Ποιος μπορεί να διασφαλίσει ωστόσο, ότι το αποτέλεσμα τέτοιων διαπραγματεύσεων θα πραγματοποιηθεί;

Το ερώτημα που ανακύπτει, είναι κατά πόσο μπορεί να περιμένει κανείς από τις τοπικές κοινωνίες να γίνουν οι ίδιες φύλακες και εγγυητές των αποφάσεών τους, εφόσον αυτές προκύπτουν μετά από διαπραγμάτευση με τους πολεοδόμους και τις δημόσιες αρχές. Η αισιοδοξία που επικρατεί στην ομάδα του προγράμματος EDEN βασίζεται στην επιδίωξη ενός διπλού στόχου.

Από την μία πλευρά να καλλιεργηθεί μία νοοτροπία « σχεδιασμού του χώρου » στις τοπικές κοινωνίες, και από την άλλη πλευρά να προωθηθεί η συνυπευθυνότητα για τις αποφάσεις μεταξύ του ντόπιου πληθυσμού, έτσι ώστε οι προοπτικές για συνέχεια να κατοχυρωθούν.

11.2.2 Η Σύσταση Τοπικής Συμβουλευτικής Επιτροπής (Στόχοι της Τ.Σ.Ε).

Οι συμμετοχικές διαδικασίες στον πολεοδομικό σχεδιασμό, δεν έχουν παράδοση στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα EDEN, επεδίωξε να εισαγάγει μία διαδικασία συμμετοχής των κατοίκων μέσω δημιουργίας Τοπικών Συμβουλευτικών Επιτροπών, ακολουθώντας πρότυπα από άλλες χώρες. Υπήρξαν αρκετές δυσκολίες και οι Τοπικές Επιτροπές αποδείχθηκαν εύθραυστες. Οι Δήμαρχοι συμμετείχαν στις συναντήσεις και προήδρευαν, προσδίδοντας κύρος στις Επιτροπές και προσελκύοντας κατοίκους.

Ωστόσο είχαν επίσης την ευκαιρία , εφόσον το επεδίωκαν, να κατευθύνουν την Επιτροπή στους δικούς τους στόχους. Οι Τ.Σ.Ε, δημιούργησαν ένα πεδίο διαλόγου για τον τοπικό πληθυσμό και προσέλκυσαν ένα ευρύ κοινό, αποτελούμενο τόσο από εκπροσώπους τοπικών οργάνων όσο και από απλούς πολίτες. Πραγματοποιήθηκαν πολυάριθμες συγκεντρώσεις, στις οποίες συζητήθηκαν τα προβλήματα και δημιουργήθηκε μία κοινή αντίληψη για το μέλλον.

Παρά τις δυσκολίες, οι Τ.Σ.Ε εκπλήρωσαν το στόχο τους, δηλαδή να ενθαρρύνουν την συζήτηση για τις συγκρούσεις μεταξύ τουρισμού και περιβάλλοντος και για την βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι επιδιώξεις τους περιέλαβαν:

- Την καλλιέργεια ενός διαλόγου μεταξύ των « ειδικών » (κυρίως των πολεοδόμων) και του τοπικού πληθυσμού.
- Την ενημέρωση για περιβαλλοντικά θέματα και την δημιουργία « πολεοδομικής συνείδησης » σε τοπικό επίπεδο.
- Την εμπλοκή του τοπικού πληθυσμού στην διαδικασία λήψης αποφάσεων, για την ανάπτυξη και πολεοδομική οργάνωση του οικισμού και του ευρύτερου χώρου του.
- Την συνέχιση της λειτουργίας τους πέρα από την λήξη του προγράμματος EDEN.

Η σύνθεση των Τ.Σ.Ε, ήταν ισορροπημένη από την άποψη της εκπροσώπησης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον, οι ιδιώτες που παρακολούθησαν τις συναντήσεις των Τ.Σ.Ε , συνήθως εκπροσώπουσαν ξενοδοχεία ή τοπικούς τουριστικούς πράκτορες , ή σε ορισμένες περιπτώσεις απλούς πολίτες που έδειξαν ενδιαφέρον για τις εργασίες της Επιτροπής.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ Τ.Σ.Ε

Οκτώ συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στα Σύβοτα, σε κλίμα καλής συνεργασίας και ανοιχτής αντιμετώπισης των προβλημάτων. Η Τ.Σ.Ε πέτυχε να συμφωνηθούν οι προτεραιότητες για την τουριστική ανάπτυξη και να υλοποιηθούν οι αποφάσεις. Ένα πρόγραμμα δράσης καταρτίστηκε και ορισμένες από τις προγραμματισθείσες δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν. Για παράδειγμα, ένας μεγάλος αριθμός τοπικών επιχειρηματιών στον τομέα του τουρισμού, συμφώνησαν να συμμετάσχουν σε ένα Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας που προτάθηκε από την Τ.Σ.Ε, το οποίο κατοχυρώνει την ανάδειξη της τοπικής παράδοσης, την φροντίδα για το περιβάλλον και τον σεβασμό για τον επισκέπτη.

Επίσης, η Τ.Σ.Ε λειτούργησε ως « πλατφόρμα » για να συζητηθούν καίρια καθημερινά προβλήματα του χωριού με τον Δήμαρχο, όπως ο φωτισμός των δρόμων, η συλλογή των απορριμμάτων και οι παιδικές χαρές, και να προταθούν λύσεις με την ενεργό συμμετοχή των μελών της Τ.Σ.Ε.

Η Τ.Σ.Ε είχε ακόμη ένα σημαντικό αποτέλεσμα. Καλλιέργησε μεταξύ των τοπικών επιχειρηματιών το ενδιαφέρον για επιμόρφωση, ως μέσο βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Για τον σκοπό αυτό, έγινε μία συμφωνία με την Σχολή Τουριστικών Επαγγελμάτων του Τ.Ε.Ι Ηπείρου στην περιοχή της Ηγουμενίτσας, για να πραγματοποιηθούν εκπαιδευτικά σεμινάρια στα Σύβota. Σεμινάρια τα οποία είχαν μεγάλη απήχηση και αποδοτικότητα, καθώς ένας μεγάλος αριθμός ενασχολούντων με τις δραστηριότητες τουριστικής φύσεως, (ιδιοκτήτες ξενοδοχείων, ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων, εστιατορίων και καταστημάτων τουριστικών ειδών), έδειξε σημαντικό ενδιαφέρον.

Η Τ.Σ.Ε ωστόσο, αποδείχθηκε σε κάποιες περιπτώσεις ευάλωτη στον επιχειρηματικό ανταγωνισμό. Αυτό πιθανόν αντανακλά την έλλειψη « ωρίμανσης » της λόγω της βραχυχρόνιας διάρκειας λειτουργίας της, τον τρόπο που σχηματίστηκε (εκ των άνω παρά εκ των κάτω) και την έλλειψη προηγούμενης εμπειρίας, σε συλλογικές διαδικασίες που προωθούν κοινά και όχι κλαδικά συμφέροντα.

11.3 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΕΝΑΡΙΩΝ

Για την μελλοντική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Συβότων, διαμορφώθηκαν διαφορετικά σενάρια. Η διαμόρφωση αυτή ήταν ένας σημαντικός μηχανισμός, που βοήθησε την λήψη αποφάσεων μέσω συμμετοχικών διαδικασιών.

Οι εμπλεκόμενοι παράγοντες, είχαν την ευκαιρία να εκφράσουν τα ενδιαφέροντά τους και τις απόψεις τους για την τουριστική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία, να ακούσουν την γνώμη των άλλων και να σχηματίσουν μία καλύτερη εικόνα για το μέλλον της περιοχής. Ο βασικός στόχος κατά την αξιολόγηση των εναλλακτικών σεναρίων, ήταν η επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης . Αξιολογώντας τα σενάρια, οι συμμετέχοντες με αντικρουόμενα συμφέροντα, διαπραγματεύτηκαν και έφτασαν σε μία συμφωνία για το μέλλον της περιοχής τους.

Η διαδικασία της διαμόρφωσης σεναρίων δημιούργησε εξαιρετικές ευκαιρίες για συζήτηση. Οι συμμετέχοντες αναγκάστηκαν να αποστασιοποιηθούν από τα άμεσα προβλήματά τους και να χρησιμοποιήσουν την φαντασία τους για να κάνουν προβλέψεις για το μέλλον. Η ιδέα της βιώσιμης ανάπτυξης και μία κοινή αντίληψη γι' αυτήν από την τοπική κοινωνία, αποδείχθηκε καταλυτική για τον σχεδιασμό περιεκτικών και εναλλακτικών σεναρίων.

Τρία σενάρια διαμορφώθηκαν στην περιοχή. Το μηδενικό, το ρεαλιστικό και το αισιόδοξο, τα οποία ανέταξαν την δυναμική και την μελλοντική προοπτική της τουριστικής ανάπτυξης στα πλαίσια της συνολικής βιώσιμης ανάπτυξης.⁽⁸⁾

(8) Κέντρο Αναπτυξιακών Μελετών PRISMA, πρόγραμμα 'EDEN', *Εξισορρόπηση Οικονομικής Ανάπτυξης και Περιβαλλοντικού σχεδιασμού στο τομέα του τουρισμού σε αγροτικές περιοχές της Ευρώπης*, Αθήνα, Δεκέμβριος 2001.

Τα σενάρια καταρτίστηκαν από την Ομάδα Τοπικής Υποστήριξης του προγράμματος στην βάση των συζητήσεων που έγιναν στις Τ.Σ.Ε. Τα σενάρια αξιολογήθηκαν στη βάση οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεικτών που παρουσιάστηκαν στις Τ.Σ.Ε και συζητήθηκαν.

Ο Δήμος της περιοχής προτίμησε το ρεαλιστικό σενάριο, θεωρώντας ότι το αισιόδοξο σενάριο ήταν πολύ περιοριστικό για τις επιδιώξεις τους.

Σύμφωνα μ' αυτό, η Πράξη Εφαρμογής της Πολεοδομικής Μελέτης εγκρίνεται και υλοποιείται. Παράλληλα εκπονείται το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της ευρύτερης περιοχής. Εφαρμόζεται ο έλεγχος των χρήσεων γης και παρέχεται η απαραίτητη αστική υποδομή, όπως δίκτυα αποχέτευσης και μονάδα βιολογικού καθαρισμού των αποβλήτων. Δημιουργούνται κοινόχρηστοι ελεύθεροι χώροι και διαμορφώνονται κατάλληλα, ώστε να εντάσσονται στο εξαιρετικό φυσικό τοπίο.

Η δημιουργία νέων τουριστικών καταλυμάτων αναστέλλεται, με εξαίρεση ξενοδοχεία Α κατηγορίας και πολυτελείας. Το τουριστικό προϊόν αναβαθμίζεται και διαφοροποιείται με επενδύσεις σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Η τουριστική περίοδος επεκτείνεται, ώστε να επιτευχθεί περισσότερο ισορροπημένη κατανομή τουριστών κατά τη διάρκεια του έτους και μεγαλύτερο διάστημα παραμονής των επισκεπτών.

Νέες υποδομές βελτιώνουν την ποιότητα της θάλασσας. Η ποικιλία των δραστηριοτήτων που προσφέρονται στους τουρίστες και η επεκταθείσα τουριστική περίοδος, έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση των ετήσιων αφίξεων τουριστών. Το εισόδημα των κατοίκων και επιχειρηματιών αυξάνει και αναδεικνύονται ευκαιρίες απασχόλησης στον τουρισμό. Γεγονός που συνεπάγεται χαμηλότερα επίπεδα μετανάστευσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η γεωγραφική τοποθέτηση του Δήμου Συβότων, σημείο όπου θεωρείται η πύλη της Ευρώπης, και η θέση της δίπλα στη θάλασσα, είναι στοιχεία τα οποία συμβάλλουν στην προσέλευση τουριστικού ρεύματος. Η κατασκευή της Εγνατίας οδού διευκολύνει την προσέλευση αυτή με αποτέλεσμα να αυξάνεται το ποσοστό των τουριστών που επισκέπτονται τον Δήμο και την περιοχή γενικότερα. Πέρα από αυτό όμως, οι πλούσιοι και ενδιαφέροντες φυσικοί και πολιτιστικοί του πόροι (όμορφες παραλίες, αξιόλογα τοπία, σπήλαια, μνημεία, παραδώσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις), οι υποδομές και τα καταλύματα διαμονής και διατροφής που διαθέτει, καθώς επίσης και οι δυνατότητες ψυχαγωγίας και διασκέδασης που προσφέρει, καθιστούν τον Δήμο Συβότων ως τουριστική περιοχή και συντελούν στην ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας.

Η περαιτέρω όμως ανάπτυξη της τουριστικής αυτής δραστηριότητας, βασίζεται και στηρίζεται στην « αξιοποίηση » των πολιτιστικών και των φυσικών αυτών πόρων. Αυτό, δημιουργεί πιέσεις χρήσης στους πόρους αυτούς, με αρνητικές αλλά και θετικές επιπτώσεις, κινδύνους απώλειας και σημαντικής αλλοίωσής τους ή υποβάθμισής τους.

Πέρα από τις θετικές επιδράσεις που έχει δεχθεί το περιβάλλον του Δήμου από τον τουρισμό, με την αξιοποίηση και ανάδειξη των φυσικών πόρων, μνημείων και παραδοσιακών κατοικιών, καταλήγουμε στον προσδιορισμό κάποιων « σκηνικών » όσον αφορά την σύγκρουση τουρισμού και περιβάλλοντος.

Το πρώτο αφορά την άναρχη, συγκυριακή ουσιαστικά εξέλιξη των Συβότων από ένα μικρό ψαροχώρι σε οικισμό μερικών χιλιάδων κατοίκων. Η σύγκρουση εδώ, εντοπίζεται στην ρύθμιση της προτεραιότητας υπέρ της ανάπτυξης ή υπέρ της διατήρησης της φυσικής ομορφιάς της περιοχής. Η άναρχη επέκταση των καταλυμάτων παρουσιάζει την μεγαλύτερη απειλή στο φυσικό περιβάλλον. Αυτό οφείλεται στην επέκταση που πραγματοποιείται χωρίς σχεδιασμό και μελέτη, πράγμα που έχει σαν αποτέλεσμα την κατάλληλη χωροθέτηση δραστηριοτήτων, σχετικών με τον τουρισμό και την δημιουργία ενός τουριστικού συνονθυλεύματος διαφόρων συχνά, μη συμβατών, χρήσεων γης.

Το δεύτερο « σκηνικό », σχετίζεται με την επικράτηση μικρών τουριστικών μονάδων, ακατάλληλων να δεχτούν οργανωμένες διακοπές από τουριστικά πρακτορεία οι οποίες είναι ποιο επικερδείς. Σε αυτή την περίπτωση, η σύγκρουση ανάγεται μεταξύ παραδοσιακού προτύπου της οικογενειακής επιχείρησης και της ανάγκης για μεγαλύτερης κλίμακας τουριστικές επιχειρήσεις.

Το τρίτο « σκηνικό » αφορά την υποβάθμιση του περιβάλλοντος εξαιτίας της άνευ σχεδιασμού ανάπτυξης της « τουριστικής βιομηχανίας ». Επίσης η ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας κατά την περίοδο της τουριστικής αιχμής, έχει συντελέσει στην ρύπανση του εδάφους και των παραλίων.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες, οι αδυναμίες που παρουσιάζει η περιοχή σε βασικές υποδομές όπως έλλειψη νερού, αποχέτευση, και χώροι στάθμευσης, μαζί με την ανεπαρκή προώθησή της ως τουριστικό προορισμό και την έλλειψη επαγγελματισμού από μέρους των επιχειρηματιών και του προσωπικού τους αθροιστικά, συντελούν στην κρίση που αντιμετωπίζει ο τουρισμός.

Επειδή λοιπόν « **ο τουρισμός καταστρέφει τον τουρισμό** », ⁽⁹⁾ θεωρείται απαραίτητη η ύπαρξη κάποιων πολιτικών προστασίας και διαχείρισης, έτσι ώστε να εξαλειφθούν τα προβλήματα αυτά. Το πρόγραμμα ' EDEN ' έχει συμβάλει στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων που επιφέρει ο τουρισμός με διάφορες μελέτες, σύσταση Τοπικών Επιτροπών και διοργάνωση ημερίδων για συζήτηση των θεμάτων.

Γιατί οι περιβαλλοντικές θελκτικότητες που αποτελούν δημιουργήματα του ανθρώπου, καθώς επίσης και τα έργα υποδομής και ανωδομής , είναι συνήθως ανεπαρκή από μόνα τους, για να συμβάλλουν αποφασιστικά στην τουριστική ανάπτυξη και η ποιότητα των περιβαλλοντικών αυτών στοιχείων και πόρων, αποτελεί έναν από τους προσδιοριστικούς παράγοντες κλειδιά στην επιλογή του τόπου διακοπών.

(9) Βαρβαρέσος Στέλιος, Τουρισμός. *Η Ελληνική πραγματικότητα*, ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ, 'β έκδοση, Αθήνα, 2000, Κεφ.6.2.3, σελ. 253

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Βαρβαρέσος Στέλιος, Τουρισμός, *Η Ελληνική πραγματικότητα* , ΠΡΟΠΟΜΠΙΟΣ, β' έκδοση, Αθήνα, 2000.
- 2) Ηγουμενάκης Γ. Νίκος, *Τουρισμός και Ανάπτυξη*, INTERBOOKS, Αθήνα, 2001.
- 3) Κοκκώσης Χ. Τσάρτας Π. *Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον*, ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα, 2001.
- 4) Jardel Christiane – Σουφλερού, Σουφλερός Ηρ. Ευάγγελος, *Ο επιστημονικός λόγος (Γραπτός και Προφορικός)* , Θεσσαλονίκη, 2000.
- 5) Κέντρο Αναπτυξιακών Μελετών “ PRISMA”, πρόγραμμα “ EDEN”, *Εξισορρόπηση Οικονομικής Ανάπτυξης και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού στον τομέα του τουρισμού σε αγροτικές περιοχές της Ευρώπης*. Αθήνα, 2001.
- 6) ΤΕΔΚ Ν. Θεσπρωτίας. *Οικονομοτεχνική Μελέτη Σύστασης και Αναπτυξιακής Δημοτικής Επιχείρησης Συβότων (ΑΔΕΣ)* , Δήμος Συβότων, 2000.
- 7) Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσπρωτίας, “ΕΥΡΩΤΕΧΝΙΚΗ” ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ, *Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων*,
- 8) Διαφημιστικές μπροσούρες και τουριστικά φυλλάδια της περιοχής του Δήμου Συβότων.
- 9) Τουριστικοί Οδηγοί:
 - ΗΠΕΙΡΟΣ 2002, εκδόσεις ART WINDS
 - ≠ 2003, ≠ ≠
- 10) Διαδίκτυο “ INTERNET ” site περιοχής Δήμου Συβότων: www.sivotatravel.gr.
- 11) Συνεντεύξεις με:
 - Τους υπαλλήλους του Τμήματος Τουρισμού, στην έδρα του Δήμου Συβότων (Πλαταριά) .
 - Την κ. Αναστασία Στολάκη, Πολιτικό Επιστήμονα, Υπεύθυνη Προγραμματισμού & Ανάπτυξης Δήμου Συβότων.
 - Την κ. Κασσιανή Ανιφαντάκη, υπάλληλος Τμήματος Περιβάλλοντος Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως Θεσπρωτίας.
 - Τον κ. Κίσσα Λάμπρο, υπάλληλο Διεύθυνσης Πολεοδομίας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσπρωτίας.
 - Τους κατοίκους του Δήμου Συβότων, (ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων δωματίων / διαμερισμάτων, εστιατορίων, πωλητές τουριστικών ειδών, αγρότες) κ.τ.λ.

